

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Diplomová práce

**9. brigáda Pohraniční stráže Domažlice v 70. až 90.
letech 20. století**

Vladimír Kuželka

Plzeň 2016

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra historických věd

Studijní program Historické vědy

Studijní obor Moderní dějiny

Diplomová práce

**9. brigáda Pohraniční stráže Domažlice v 70. až 90.
letech 20. století**

Vladimír Kuželka

Vedoucí práce:

Mgr. Andrej Tóth, Ph.D.

Katedra historických věd

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2016

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracoval samostatně za použití literatury uvedené v seznamu.

Plzeň, duben 2016

.....

Omlouvám se tímto panu Mgr. Andreji Tóthovi, Ph. D. za odevzdání nevyhovující práce.

Obsah

1 ÚVOD	1
2 VÝVOJ SYSTÉMU OCHRANY STÁTNÍCH HRANIC	2
2.1 Ochrana hranic mezi roky 1945-1948	2
2.2 Vznik Pohraniční stráže	3
2.3 Ženijně technické zabezpečení hranic	3
2.4 Dislokace útvarů a jednotek Pohraniční stráže a ochrany státních hranic	70
3 PODPLUKOVNÍK MIROSLAV MACHÁČEK	71
4 CELKOVÉ PŮSOBENÍ 9. BRIGÁDY POHRANIČNÍ STRÁŽE DOMAŽLICE	71
5 ANALÝZA ČINNOSTI 9. BRIGÁDY POHRANIČNÍ STRÁŽE DOMAŽLICE	72
6 ZÁVĚR	73
7 RESUMÉ	75

1 ÚVOD

Za téma své diplomové práce jsem si zvolil 9. brigádu Pohraniční stráže Domažlice v 70. až 90. letech 20. století. Zaměřím se především na její vznik, strukturu a provedu analýzu její činnosti. Cílem práce bude deskripce 9. brigády Pohraniční stráže (bPS) Domažlice a komplexní zpracování tématu. Při psaní bude využita metoda přímá a chronologická a přístupy analýzy a komparace.

Práce bude tvořena pěti základními kapitolami, do kterých budou logicky včleněny další podkapitoly. První část práce se bude zabývat vývojem systému ochrany státních hranic, vznikem Pohraniční stráže a zejména technickým zabezpečením hranic. Dále bude věnován prostor dislokaci útvarů a jednotek Pohraniční stráže a ochrany státních hranic. Další část bude věnována podplukovníkovi Miroslavu Macháčkovi (a jeho rozsáhlé soukromé sbírce materiálů), který od roku 1971 až do roku 1986 vykonával funkci zástupce velitele výcvikového praporu 9. Pohraniční brigády Domažlice. Následující část se bude zabývat celkovým působením 9. brigády Pohraniční stráže Domažlice a v poslední kapitole diplomové práce bude analyzována činnost 9. brigády Pohraniční stráže Domažlice.

Pro studium daného tématu a při psaní diplomové práce bude využita především domácí odborná literatura, články z historických časopisů a písemné archivní prameny (Státní okresní archiv Domažlice a soukromá sbírka materiálů podplukovníka Miroslava Macháčka z Poběžovic). Téma jsem si zvolil na základě zájmu o jednotky Pohraniční stráže.

2 VÝVOJ SYSTÉMU OCHRANY STÁTNÍCH HRANIC

Vývoj systému ochrany státních hranic, především západní hranice Československa, byl od vzniku samostatného státu ztěžován situací odporu uznání této samostatnosti z řad německého obyvatelstva. Z těchto důvodů byla v r. 1936 ustanovena nová bezpečnostní jednotka pro oblast příhraničí s názvem Stráž obrany státu, složená z členů Finanční stráže (FS), četnictva, policie a vojska.¹ Tato ostraha hranic ovšem utrpěla újmu na své činnosti již v roce 1938. Finanční stráž byla přesunuta směrem do vnitrozemí a její činnost byla zcela ukončena 30. září 1940.²

2.1 Ochrana hranic mezi roky 1945-1948

Situace po 2. sv. válce zejména v oblasti pohraničí nebyla příliš bezpečná. Byla zde na jedné straně přítomná okupační vojska, na straně druhé skupinky z části vojenského charakteru, a to např. revoluční gardy a partyzánské skupiny. Mezitím, co do této oblasti byly vysílány jednotky československé armády, aby svou přítomností rušily činnost výše uvedených polovojenských skupin, byly novou osvobozenou vládou Československa řešeny plány výstavby nového poválečného bezpečnostního aparátu. Vznikl Sbor národní bezpečnosti (SNB) a její následná nová jednotka s názvem Pohotovostní pluk 1 Národní bezpečnosti (NB). Obě složky byly vyslány do oblasti pohraničí. Ostrahu této pohraniční oblasti zajišťovalo tedy několik bezpečnostních jednotek současně. První jednotkou byla obnovená činnost FS, druhou tvořila stanice SNB se zmíněným plukem NB, třetí byly spolupracující armádní

¹ JÍLEK, Tomáš, JÍLKOVÁ, Alena. *Železná opona-Česko-bavorská hranice 1948-1989*. Plzeň 2002, s. 14.

² JÍLEK, Tomáš, JÍLKOVÁ, Alena. *Železná opona-Československá státní hranice od Jáchymova po Bratislavu 1948-1989*. Praha, 2006, s. 16.

asistenční oddíly a čtvrtou tzv. motorizované záložní divize. V tomto složení pracovaly tyto jednotky na ostraze hranice do 1. ledna 1949, kdy došlo již ke zcela definitivnímu zrušení FS a vzniku nového útvaru Pohraniční stráž (PS).³

2.2 Vznik Pohraniční stráže

Dne 1. ledna 1949 počala nově vzniklá PS pracovat v pohraničních územích pod dohledem Ministerstva vnitra. Jejich činností bylo chránit hranici celého Československa, avšak vyvstával s tím problém na základě nízké početní kapacity příslušníků tohoto útvaru. Došlo tak již na podzim roku 1950 k posílení těchto útvarů vojáky v základní službě i vojáky z povolání a celý tento útvar byl podroben velení z orgánu Ministerstva národní bezpečnosti. Doplnování stavu PS vojáky čs. armády pak probíhalo od jejího vzniku po celou dobu její existence na základě všeobecné branné povinnosti. Posílením PS v roce 1950 byl navýšen počet potřebných příslušníků PS na stanovený limit 18 000. Na základě zákona č. 69 z 11. července 1951 týkající se ochrany státních hranic byl oficiálně utvořen útvar PS z bývalých pohraničních útvarů SNB.⁴

2.3 Ženijně technické zabezpečení hranic

Na základě zlepšení ostrahy hranic bylo již v roce 1948 přistoupeno k jistým opatřením omezující vstup civilního obyvatelstva do blízkosti hranic. Týkalo se především obyvatelstva, které s danou lokalitou nemělo žádné vztahy. Na frekventovaných hraničních přechodech byly v této době postaveny ozbrojené hlídky, na přechodech s nižší frekvencí

³ PULEC, Martin. *Organizace a činnost ozbrojených pohraničních složek. Seznamy osob usmrcených na státních hranicích 1945-1989*. Praha 2006, s. 15–17 .

⁴ PULEC, s. 19.

možného přechodu hranice byly vykopány příkopy o hloubce 120 cm a šířce 150 cm. Byl tak ve vzdálenosti cca 20 m přerušen možný přejezd hraniční čáry. Stalo se tak v důsledku nárůstu počtu případů přechodu státní hranice a nevíтанé emigrace československých občanů ze země.⁵ Nutno podotknout, že tímto aktem bylo bráněno i neustálým pokusům přejít hranici z opačné strany, a to v pojetí odsunutých obyvatel tohoto území po 2. sv. válce, kteří se tímto způsobem vraceli pro majetek, který zde zanechali. Počátkem 50. let 20. stol. pak byla ustanovena dvě pásma pro zvýšení nepropustnosti hraničního území. S těmito pásmy pak vystal pro příhraniční obyvatelstvo nový režim volného pohybu v území hraničního pásma. Již rokem 1948 byl omezen vstup na toto území časovým úsekem od 5. hod. do 20. hod. a po zbývající dobu se nesmělo vycházet z domovů. Následně, vznikem a vytyčením pásem pomocí plechových cedulí informujících, v kterém pásmu se právě člověk pohybuje, byl vstup umožněn již pouze na povolení. Z této oblasti taktéž zmizeli jakékoliv ukazatele např. turistických míst. Na veřejných komunikacích, procházejících přes hraniční pásmo směrem do pásma zakázaného, byly postaveny uzamykatelné závory.⁶ Vstup do tohoto pásma byl povolen jen ve výjimečných situacích velitelem jednotky PS a uskutečnil se tak jen v doprovodu příslušníka PS. Jednalo se především o vstup z nutnosti provedení lesní práce. Velikost obou pásem a její nutné hospodářské udržování vedly k rozhodnutí z r. 1964 o zrušení zakázaného pásma a zúžení jediného, pásma hraničního, na územní rozpětí 1-3 km od hraniční čáry.⁷

Vývoj systému ochrany státních hranic, především západní hranice Československa, byl od vzniku samostatného státu ztěžován situací

⁵ JÍLEK, *Železná opona-Česko-bavorská hranice 1948-1989*, s. 18.

⁶ JÍLEK, *Železná opona-Československá státní hranice od Jáchymova*, s. 30.

⁷ PULEC, s. 103–104.

odporu uznání této samostatnosti z řad německého obyvatelstva. Z těchto důvodů byla v r. 1936 ustanovena nová bezpečnostní jednotka pro oblast příhraničí s názvem Stráž obrany státu, složená z členů Finanční stráže (FS), četnictva, policie a vojska.⁸ Tato ostraha hranic ovšem utrpěla újmu na své činnosti již v roce 1938. Finanční stráž byla přesunuta směrem do vnitrozemí a její činnost byla zcela ukončena 30. září 1940.⁹

Situace po 2. sv. válce zejména v oblasti pohraničí nebyla příliš bezpečná. Byla zde na jedné straně přítomná okupační vojska, na straně druhé skupinky z části vojenského charakteru, a to např. revoluční gardy a partyzánské skupiny. Mezitím, co do této oblasti byly vysílány jednotky československé armády, aby svou přítomností rušily činnost výše uvedených polovojenských skupin, byly novou osvobozenou vládou Československa řešeny plány výstavby nového poválečného bezpečnostního aparátu. Vznikl Sbor národní bezpečnosti (SNB) a její následná nová jednotka s názvem Pohotovostní pluk 1 Národní bezpečnosti (NB). Obě složky byly vyslány do oblasti pohraničí. Ostrahu této pohraniční oblasti zajišťovalo tedy několik bezpečnostních jednotek současně. První jednotkou byla obnovená činnost FS, druhou tvořila stanice SNB se zmíněným plukem NB, třetí byly spolupracující armádní asistenční oddíly a čtvrtou tzv. motorizované záložní divize. V tomto složení pracovaly tyto jednotky na ostraze hranice do 1. ledna 1949, kdy došlo již ke zcela definitivnímu zrušení FS a vzniku nového útvaru Pohraniční stráže (PS).¹⁰

Dne 1. ledna 1949 počala nově vzniklá PS pracovat v pohraničních územích pod dohledem Ministerstva vnitra. Jejich činností bylo chránit

⁸ JÍLEK, *Železná opona-Česko-bavorská hranice 1948-1989*, s. 14.

⁹ JÍLEK, *Železná opona-Československá státní hranice od Jáchymova*, s. 16.

¹⁰ PULEC, s. 15–17 .

hranici celého Československa, avšak vyvstával s tím problém na základě nízké početní kapacity příslušníků tohoto útvaru. Došlo tak již na podzim roku 1950 k posílení těchto útvarů vojáky v základní službě i vojáky z povolání a celý tento útvar byl podroben velení z orgánu Ministerstva národní bezpečnosti. Doplňování stavu PS vojáky čs. armády pak probíhalo od jejího vzniku po celou dobu její existence na základě všeobecné branné povinnosti. Posílením PS v roce 1950 byl navýšen počet potřebných příslušníků PS na stanovený limit 18 000. Na základě zákona č. 69 z 11. července 1951 týkající se ochrany státních hranic byl oficiálně utvořen útvar PS z bývalých pohraničních útvarů SNB.¹¹

Na základě zlepšení ostrahy hranic bylo již v roce 1948 přistoupeno k jistým opatřením omezující vstup civilního obyvatelstva do blízkosti hranic. Týkalo se především obyvatelstva, které s danou lokalitou nemělo žádné vztahy. Na frekventovaných hraničních přechodech byly v této době postaveny ozbrojené hlídky, na přechodech s nižší frekvencí možného přechodu hranice byly vykopány příkopy o hloubce 120 cm a šířce 150 cm. Byl tak ve vzdálenosti cca 20 m přerušen možný přejezd hraniční čáry. Stalo se tak v důsledku nárůstu počtu případů přechodu státní hranice a nevíтанé emigrace československých občanů ze země.¹² Nutno podotknout, že tímto aktem bylo bráněno i neustálým pokusům přejít hranici z opačné strany, a to v pojetí odsunutých obyvatel tohoto území po 2. sv. válce, kteří se tímto způsobem vraceli pro majetek, který zde zanechali. Počátkem 50. let 20. stol. pak byla ustanovena dvě pásma pro zvýšení nepropustnosti hraničního území. S těmito pásmy pak vystal pro příhraniční obyvatelstvo nový režim volného pohybu v území hraničního pásma. Již rokem 1948 byl omezen vstup na toto území

¹¹ PULEC, s. 19.

¹² JÍLEK, *Železná opona-Česko-bavorská hranice 1948-1989*, s. 18.

časovým úsekem od 5. hod. do 20. hod. a po zbývající dobu se nesmělo vycházet z domovů. Následně, vznikem a vytyčením pásem pomocí plechových cedulí informujících, v kterém pásmu se právě člověk pohybuje, byl vstup umožněn již pouze na povolení. Z této oblasti taktéž zmizeli jakékoliv ukazatele např. turistických míst. Na veřejných komunikacích, procházejících přes hraniční pásmo směrem do pásma zakázaného, byly postaveny uzamykatelné závory.¹³ Vstup do tohoto pásma byl povolen jen ve výjimečných situacích velitelem jednotky PS a uskutečnil se tak jen v doprovodu příslušníka PS. Jednalo se především o vstup z nutnosti provedení lesní práce. Velikost obou pásem a její nutné hospodářské udržování vedly k rozhodnutí z r. 1964 o zrušení zakázaného pásma a zúžení jediného, pásma hraničního, na územní rozpětí 1-3 km od hraniční čáry.¹⁴

Vývoj systému ochrany státních hranic, především západní hranice Československa, byl od vzniku samostatného státu ztěžován situací odporu uznání této samostatnosti z řad německého obyvatelstva. Z těchto důvodů byla v r. 1936 ustanovena nová bezpečnostní jednotka pro oblast příhraničí s názvem Stráž obrany státu, složená z členů Finanční stráže (FS), četnictva, policie a vojska.¹⁵ Tato ostraha hranic ovšem utrpěla újmu na své činnosti již v roce 1938. Finanční stráž byla přesunuta směrem do vnitrozemí a její činnost byla zcela ukončena 30. září 1940.¹⁶

Situace po 2. sv. válce zejména v oblasti pohraničí nebyla příliš bezpečná. Byla zde na jedné straně přítomná okupační vojska, na straně druhé skupinky z části vojenského charakteru, a to např. revoluční gardy a partyzánské skupiny. Mezitím, co do této oblasti byly vysílány jednotky

¹³ JÍLEK, *Železná opona-Československá státní hranice od Jáchymova*, s. 30.

¹⁴ PULEC, s. 103–104.

¹⁵ JÍLEK, *Železná opona-Česko-bavorská hranice 1948-1989*, s. 14.

¹⁶ JÍLEK, *Železná opona-Československá státní hranice od Jáchymova*, s. 16.

československé armády, aby svou přítomností rušily činnost výše uvedených polovojenských skupin, byly novou osvobozenou vládou Československa řešeny plány výstavby nového poválečného bezpečnostního aparátu. Vznikl Sbor národní bezpečnosti (SNB) a její následná nová jednotka s názvem Pohotovostní pluk 1 Národní bezpečnosti (NB). Obě složky byly vyslány do oblasti pohraničí. Ostrahu této pohraniční oblasti zajišťovalo tedy několik bezpečnostních jednotek současně. První jednotkou byla obnovená činnost FS, druhou tvořila stanice SNB se zmíněným plukem NB, třetí byly spolupracující armádní asistenční oddíly a čtvrtou tzv. motorizované záložní divize. V tomto složení pracovaly tyto jednotky na ostraze hranice do 1. ledna 1949, kdy došlo již ke zcela definitivnímu zrušení FS a vzniku nového útvaru Pohraniční stráže (PS).¹⁷

Dne 1. ledna 1949 počala nově vzniklá PS pracovat v pohraničních územích pod dohledem Ministerstva vnitra. Jejich činností bylo chránit hranici celého Československa, avšak vyvstával s tím problém na základě nízké početní kapacity příslušníků tohoto útvaru. Došlo tak již na podzim roku 1950 k posílení těchto útvarů vojáky v základní službě i vojáky z povolání a celý tento útvar byl podroben velení z orgánu Ministerstva národní bezpečnosti. Doplnování stavu PS vojáky čs. armády pak probíhalo od jejího vzniku po celou dobu její existence na základě všeobecné branné povinnosti. Posílením PS v roce 1950 byl navýšen počet potřebných příslušníků PS na stanovený limit 18 000. Na základě zákona č. 69 z 11. července 1951 týkající se ochrany státních hranic byl oficiálně utvořen útvar PS z bývalých pohraničních útvarů SNB.¹⁸

¹⁷ PULEC, s. 15–17 .

¹⁸ PULEC, s. 19.

Na základě zlepšení ostrahy hranic bylo již v roce 1948 přistoupeno k jistým opatřením omezující vstup civilního obyvatelstva do blízkosti hranic. Týkalo se především obyvatelstva, které s danou lokalitou nemělo žádné vztahy. Na frekventovaných hraničních přechodech byly v této době postaveny ozbrojené hlídky, na přechodech s nižší frekvencí možného přechodu hranice byly vykopány příkopy o hloubce 120 cm a šířce 150 cm. Byl tak ve vzdálenosti cca 20 m přerušen možný přejezd hraniční čáry. Stalo se tak v důsledku nárůstu počtu případů přechodu státní hranice a nevíтанé emigrace československých občanů ze země.¹⁹ Nutno podotknout, že tímto aktem bylo bráněno i neustálým pokusům přejít hranici z opačné strany, a to v pojetí odsunutých obyvatel tohoto území po 2. sv. válce, kteří se tímto způsobem vraceli pro majetek, který zde zanechali. Počátkem 50. let 20. stol. pak byla ustanovena dvě pásma pro zvýšení nepropustnosti hraničního území. S těmito pásmy pak vystal pro příhraniční obyvatelstvo nový režim volného pohybu v území hraničního pásma. Již rokem 1948 byl omezen vstup na toto území časovým úsekem od 5. hod. do 20. hod. a po zbývající dobu se nesmělo vycházet z domovů. Následně, vznikem a vytyčením pásem pomocí plechových cedulí informujících, v kterém pásmu se právě člověk pohybuje, byl vstup umožněn již pouze na povolení. Z této oblasti taktéž zmizeli jakékoliv ukazatele např. turistických míst. Na veřejných komunikacích, procházejících přes hraniční pásmo směrem do pásma zakázaného, byly postaveny uzamykatelné závory.²⁰ Vstup do tohoto pásma byl povolen jen ve výjimečných situacích velitelem jednotky PS a uskutečnil se tak jen v doprovodu příslušníka PS. Jednalo se především o vstup z nutnosti provedení lesní práce. Velikost obou pásem a její nutné hospodářské udržování vedly k rozhodnutí z r. 1964 o zrušení

¹⁹ JÍLEK, *Železná opona-Česko-bavorská hranice 1948-1989*, s. 18.

²⁰ JÍLEK, *Železná opona-Československá státní hranice od Jáchymova*, s. 30.

zakázaného pásma a zúžení jediného, pásma hraničního, na územní rozpětí 1-3 km od hraniční čáry.²¹

Vývoj systému ochrany státních hranic, především západní hranice Československa, byl od vzniku samostatného státu ztěžován situací odporu uznání této samostatnosti z řad německého obyvatelstva. Z těchto důvodů byla v r. 1936 ustanovena nová bezpečnostní jednotka pro oblast příhraničí s názvem Stráž obrany státu, složená z členů Finanční stráže (FS), četnictva, policie a vojska.²² Tato ostraha hranic ovšem utrpěla újmu na své činnosti již v roce 1938. Finanční stráž byla přesunuta směrem do vnitrozemí a její činnost byla zcela ukončena 30. září 1940.²³

Situace po 2. sv. válce zejména v oblasti pohraničí nebyla příliš bezpečná. Byla zde na jedné straně přítomná okupační vojska, na straně druhé skupinky z části vojenského charakteru, a to např. revoluční gardy a partyzánské skupiny. Mezitím, co do této oblasti byly vysílány jednotky československé armády, aby svou přítomností rušily činnost výše uvedených polovojenských skupin, byly novou osvobozenou vládou Československa řešeny plány výstavby nového poválečného bezpečnostního aparátu. Vznikl Sbor národní bezpečnosti (SNB) a její následná nová jednotka s názvem Pohotovostní pluk 1 Národní bezpečnosti (NB). Obě složky byly vyslány do oblasti pohraničí. Ostrahu této pohraniční oblasti zajišťovalo tedy několik bezpečnostních jednotek současně. První jednotkou byla obnovená činnost FS, druhou tvořila stanice SNB se zmíněným plukem NB, třetí byly spolupracující armádní asistenční oddíly a čtvrtou tzv. motorizované záložní divize. V tomto složení pracovaly tyto jednotky na ostraze hranice do 1. ledna 1949, kdy

²¹ PULEC, s. 103–104.

²² JÍLEK, *Železná opona-Česko-bavorská hranice 1948-1989*, s. 14.

²³ JÍLEK, *Železná opona-Československá státní hranice od Jáchymova*, s. 16.

došlo již ke zcela definitivnímu zrušení FS a vzniku nového útvaru Pohraniční stráže (PS).²⁴

Dne 1. ledna 1949 počala nově vzniklá PS pracovat v pohraničních územích pod dohledem Ministerstva vnitra. Jejich činností bylo chránit hranici celého Československa, avšak vyvstával s tím problém na základě nízké početní kapacity příslušníků tohoto útvaru. Došlo tak již na podzim roku 1950 k posílení těchto útvarů vojáky v základní službě i vojáky z povolání a celý tento útvar byl podroben velení z orgánu Ministerstva národní bezpečnosti. Doplňování stavu PS vojáky čs. armády pak probíhalo od jejího vzniku po celou dobu její existence na základě všeobecné branné povinnosti. Posílením PS v roce 1950 byl navýšen počet potřebných příslušníků PS na stanovený limit 18 000. Na základě zákona č. 69 z 11. července 1951 týkající se ochrany státních hranic byl oficiálně utvořen útvar PS z bývalých pohraničních útvarů SNB.²⁵

Na základě zlepšení ostrahy hranic bylo již v roce 1948 přistoupeno k jistým opatřením omezující vstup civilního obyvatelstva do blízkosti hranic. Týkalo se především obyvatelstva, které s danou lokalitou nemělo žádné vztahy. Na frekventovaných hraničních přechodech byly v této době postaveny ozbrojené hlídky, na přechodech s nižší frekvencí možného přechodu hranice byly vykopány příkopy o hloubce 120 cm a šířce 150 cm. Byl tak ve vzdálenosti cca 20 m přerušen možný přejezd hraniční čáry. Stalo se tak v důsledku nárůstu počtu případů přechodu státní hranice a nevíтанé emigrace československých občanů ze země.²⁶ Nutno podotknout, že tímto aktem bylo bráněno i neustálým pokusům přejít hranici z opačné strany, a to v pojetí odsunutých obyvatel tohoto

²⁴ PULEC, s. 15–17 .

²⁵ PULEC, s. 19.

²⁶ JÍLEK, *Železná opona-Česko-bavorská hranice 1948-1989*, s. 18.

území po 2. sv. válce, kteří se tímto způsobem vraceli pro majetek, který zde zanechali. Počátkem 50. let 20. stol. pak byla ustanovena dvě pásma pro zvýšení nepropustnosti hraničního území. S těmito pásmy pak vystal pro příhraniční obyvatelstvo nový režim volného pohybu v území hraničního pásma. Již rokem 1948 byl omezen vstup na toto území časovým úsekem od 5. hod. do 20. hod. a po zbývající dobu se nesmělo vycházet z domovů. Následně, vznikem a vytyčením pásem pomocí plechových cedulí informujících, v kterém pásmu se právě člověk pohybuje, byl vstup umožněn již pouze na povolení. Z této oblasti taktéž zmizeli jakékoliv ukazatele např. turistických míst. Na veřejných komunikacích, procházejících přes hraniční pásmo směrem do pásma zakázaného, byly postaveny uzamykatelné závory.²⁷ Vstup do tohoto pásma byl povolen jen ve výjimečných situacích velitelem jednotky PS a uskutečnil se tak jen v doprovodu příslušníka PS. Jednalo se především o vstup z nutnosti provedení lesní práce. Velikost obou pásem a její nutné hospodářské udržování vedly k rozhodnutí z r. 1964 o zrušení zakázaného pásma a zúžení jediného, pásma hraničního, na územní rozpětí 1-3 km od hraniční čáry.²⁸

Vývoj systému ochrany státních hranic, především západní hranice Československa, byl od vzniku samostatného státu ztěžován situací odporu uznání této samostatnosti z řad německého obyvatelstva. Z těchto důvodů byla v r. 1936 ustanovena nová bezpečnostní jednotka pro oblast příhraničí s názvem Stráž obrany státu, složená z členů Finanční stráže (FS), četnictva, policie a vojska.²⁹ Tato ostraha hranic ovšem utrpěla újmu na své činnosti již v roce 1938. Finanční stráž byla

²⁷ JÍLEK, *Železná opona-Československá státní hranice od Jáchymova*, s. 30.

²⁸ PULEC, s. 103–104.

²⁹ JÍLEK, *Železná opona-Česko-bavorská hranice 1948-1989*, s. 14.

přesunuta směrem do vnitrozemí a její činnost byla zcela ukončena 30. září 1940.³⁰

Situace po 2. sv. válce zejména v oblasti pohraničí nebyla příliš bezpečná. Byla zde na jedné straně přítomná okupační vojska, na straně druhé skupinky z části vojenského charakteru, a to např. revoluční gardy a partyzánské skupiny. Mezitím, co do této oblasti byly vysílány jednotky československé armády, aby svou přítomností rušily činnost výše uvedených polovojenských skupin, byly novou osvobozenou vládou Československa řešeny plány výstavby nového poválečného bezpečnostního aparátu. Vznikl Sbor národní bezpečnosti (SNB) a její následná nová jednotka s názvem Pohotovostní pluk 1 Národní bezpečnosti (NB). Obě složky byly vyslány do oblasti pohraničí. Ostrahu této pohraniční oblasti zajišťovalo tedy několik bezpečnostních jednotek současně. První jednotkou byla obnovená činnost FS, druhou tvořila stanice SNB se zmíněným plukem NB, třetí byly spolupracující armádní asistenční oddíly a čtvrtou tzv. motorizované záložní divize. V tomto složení pracovaly tyto jednotky na ostraze hranice do 1. ledna 1949, kdy došlo již ke zcela definitivnímu zrušení FS a vzniku nového útvaru Pohraniční stráže (PS).³¹

Dne 1. ledna 1949 počala nově vzniklá PS pracovat v pohraničních územích pod dohledem Ministerstva vnitra. Jejich činností bylo chránit hranici celého Československa, avšak vyvstával s tím problém na základě nízké početní kapacity příslušníků tohoto útvaru. Došlo tak již na podzim roku 1950 k posílení těchto útvarů vojáky v základní službě i vojáky z povolání a celý tento útvar byl podroben velení z orgánu Ministerstva národní bezpečnosti. Doplnění stavu PS vojáky čs. armády pak probíhalo od jejího vzniku po celou dobu její existence na

³⁰ JÍLEK, *Železná opona-Československá státní hranice od Jáchymova*, s. 16.

³¹ PULEC, s. 15–17 .

základě všeobecné branné povinnosti. Posílením PS v roce 1950 byl navýšen počet potřebných příslušníků PS na stanovený limit 18 000. Na základě zákona č. 69 z 11. července 1951 týkající se ochrany státních hranic byl oficiálně utvořen útvar PS z bývalých pohraničních útvarů SNB.³²

Na základě zlepšení ostrahy hranic bylo již v roce 1948 přistoupeno k jistým opatřením omezující vstup civilního obyvatelstva do blízkosti hranic. Týkalo se především obyvatelstva, které s danou lokalitou nemělo žádné vztahy. Na frekventovaných hraničních přechodech byly v této době postaveny ozbrojené hlídky, na přechodech s nižší frekvencí možného přechodu hranice byly vykopány příkopy o hloubce 120 cm a šířce 150 cm. Byl tak ve vzdálenosti cca 20 m přerušen možný přejezd hraniční čáry. Stalo se tak v důsledku nárůstu počtu případů přechodu státní hranice a nevíтанé emigrace československých občanů ze země.³³ Nutno podotknout, že tímto aktem bylo bráněno i neustálým pokusům přejít hranici z opačné strany, a to v pojetí odsunutých obyvatel tohoto území po 2. sv. válce, kteří se tímto způsobem vraceli pro majetek, který zde zanechali. Počátkem 50. let 20. stol. pak byla ustanovena dvě pásma pro zvýšení nepropustnosti hraničního území. S těmito pásmy pak vystal pro příhraniční obyvatelstvo nový režim volného pohybu v území hraničního pásma. Již rokem 1948 byl omezen vstup na toto území časovým úsekem od 5. hod. do 20. hod. a po zbývající dobu se nesmělo vycházet z domovů. Následně, vznikem a vytyčením pásem pomocí plechových cedulí informujících, v kterém pásmu se právě člověk pohybuje, byl vstup umožněn již pouze na povolení. Z této oblasti taktéž zmizeli jakékoliv ukazatele např. turistických míst. Na veřejných komunikacích, procházejících přes hraniční pásmo směrem do pásma

³² PULEC, s. 19.

³³ JÍLEK, *Železná opona-Česko-bavorská hranice 1948-1989*, s. 18.

zakázaného, byly postaveny uzamykatelné závory.³⁴ Vstup do tohoto pásma byl povolen jen ve výjimečných situacích velitelem jednotky PS a uskutečnil se tak jen v doprovodu příslušníka PS. Jednalo se především o vstup z nutnosti provedení lesní práce. Velikost obou pásem a její nutné hospodářské udržování vedly k rozhodnutí z r. 1964 o zrušení zakázaného pásma a zúžení jediného, pásma hraničního, na územní rozpětí 1-3 km od hraniční čáry.³⁵

Vývoj systému ochrany státních hranic, především západní hranice Československa, byl od vzniku samostatného státu ztěžován situací odporu uznání této samostatnosti z řad německého obyvatelstva. Z těchto důvodů byla v r. 1936 ustanovena nová bezpečnostní jednotka pro oblast příhraničí s názvem Stráž obrany státu, složená z členů Finanční stráže (FS), četnictva, policie a vojska.³⁶ Tato ostraha hranic ovšem utrpěla újmu na své činnosti již v roce 1938. Finanční stráž byla přesunuta směrem do vnitrozemí a její činnost byla zcela ukončena 30. září 1940.³⁷

Situace po 2. sv. válce zejména v oblasti pohraničí nebyla příliš bezpečná. Byla zde na jedné straně přítomná okupační vojska, na straně druhé skupinky z části vojenského charakteru, a to např. revoluční gardy a partyzánské skupiny. Mezitím, co do této oblasti byly vysílány jednotky československé armády, aby svou přítomností rušily činnost výše uvedených polovojenských skupin, byly novou osvobozenou vládou Československa řešeny plány výstavby nového poválečného bezpečnostního aparátu. Vznikl Sbor národní bezpečnosti (SNB) a její následná nová jednotka s názvem Pohotovostní pluk 1 Národní bezpečnosti (NB). Obě složky byly vyslány do oblasti pohraničí. Ostrahu

³⁴ JÍLEK, *Železná opona-Československá státní hranice od Jáchymova*, s. 30.

³⁵ PULEC, s. 103–104.

³⁶ JÍLEK, *Železná opona-Česko-bavorská hranice 1948-1989*, s. 14.

³⁷ JÍLEK, *Železná opona-Československá státní hranice od Jáchymova*, s. 16.

této pohraniční oblasti zajišťovalo tedy několik bezpečnostních jednotek současně. První jednotkou byla obnovená činnost FS, druhou tvořila stanice SNB se zmíněným plukem NB, třetí byly spolupracující armádní asistenční oddíly a čtvrtou tzv. motorizované záložní divize. V tomto složení pracovaly tyto jednotky na ostraze hranice do 1. ledna 1949, kdy došlo již ke zcela definitivnímu zrušení FS a vzniku nového útvaru Pohraniční stráže (PS).³⁸

Dne 1. ledna 1949 počala nově vzniklá PS pracovat v pohraničních územích pod dohledem Ministerstva vnitra. Jejich činností bylo chránit hranici celého Československa, avšak vyvstával s tím problém na základě nízké početní kapacity příslušníků tohoto útvaru. Došlo tak již na podzim roku 1950 k posílení těchto útvarů vojáky v základní službě i vojáky z povolání a celý tento útvar byl podroben velení z orgánu Ministerstva národní bezpečnosti. Doplnování stavu PS vojáky čs. armády pak probíhalo od jejího vzniku po celou dobu její existence na základě všeobecné branné povinnosti. Posílením PS v roce 1950 byl navýšen počet potřebných příslušníků PS na stanovený limit 18 000. Na základě zákona č. 69 z 11. července 1951 týkající se ochrany státních hranic byl oficiálně utvořen útvar PS z bývalých pohraničních útvarů SNB.³⁹

Na základě zlepšení ostrahy hranic bylo již v roce 1948 přistoupeno k jistým opatřením omezující vstup civilního obyvatelstva do blízkosti hranic. Týkalo se především obyvatelstva, které s danou lokalitou nemělo žádné vztahy. Na frekventovaných hraničních přechodech byly v této době postaveny ozbrojené hlídky, na přechodech s nižší frekvencí možného přechodu hranice byly vykopány příkopy o hloubce 120 cm a šířce 150 cm. Byl tak ve vzdálenosti cca 20 m přerušen možný přejezd

³⁸ PULEC, s. 15–17 .

³⁹ PULEC, s. 19.

hraniční čáry. Stalo se tak v důsledku nárůstu počtu případů přechodu státní hranice a nevídané emigrace československých občanů ze země.⁴⁰ Nutno podotknout, že tímto aktem bylo bráněno i neustálým pokusům přejít hranici z opačné strany, a to v pojetí odsunutých obyvatel tohoto území po 2. sv. válce, kteří se tímto způsobem vraceli pro majetek, který zde zanechali. Počátkem 50. let 20. stol. pak byla ustanovena dvě pásma pro zvýšení nepropustnosti hraničního území. S těmito pásmy pak vystal pro příhraniční obyvatelstvo nový režim volného pohybu v území hraničního pásma. Již rokem 1948 byl omezen vstup na toto území časovým úsekem od 5. hod. do 20. hod. a po zbývajících dobu se nesmělo vycházet z domovů. Následně, vznikem a vytyčením pásem pomocí plechových cedulí informujících, v kterém pásmu se právě člověk pohybuje, byl vstup umožněn již pouze na povolení. Z této oblasti taktéž zmizeli jakékoliv ukazatele např. turistických míst. Na veřejných komunikacích, procházejících přes hraniční pásmo směrem do pásma zakázaného, byly postaveny uzamykatelné závory.⁴¹ Vstup do tohoto pásma byl povolen jen ve výjimečných situacích velitelem jednotky PS a uskutečnil se tak jen v doprovodu příslušníka PS. Jednalo se především o vstup z nutnosti provedení lesní práce. Velikost obou pásem a její nutné hospodářské udržování vedly k rozhodnutí z r. 1964 o zrušení zakázaného pásma a zúžení jediného, pásma hraničního, na územní rozpětí 1-3 km od hraniční čáry.⁴²

Vývoj systému ochrany státních hranic, především západní hranice Československa, byl od vzniku samostatného státu ztěžován situací odporu uznání této samostatnosti z řad německého obyvatelstva. Z těchto důvodů byla v r. 1936 ustanovena nová bezpečnostní jednotka pro oblast příhraničí s názvem Stráž obrany státu, složená z členů

⁴⁰ JÍLEK, *Železná opona-Česko-bavorská hranice 1948-1989*, s. 18.

⁴¹ JÍLEK, *Železná opona-Československá státní hranice od Jáchymova*, s. 30.

⁴² PULEC, s. 103–104.

Finanční stráž (FS), četnictva, policie a vojska.⁴³ Tato ostraha hranic ovšem utrpěla újmu na své činnosti již v roce 1938. Finanční stráž byla přesunuta směrem do vnitrozemí a její činnost byla zcela ukončena 30. září 1940.⁴⁴

Situace po 2. sv. válce zejména v oblasti pohraničí nebyla příliš bezpečná. Byla zde na jedné straně přítomná okupační vojska, na straně druhé skupinky z části vojenského charakteru, a to např. revoluční gardy a partyzánské skupiny. Mezitím, co do této oblasti byly vysílány jednotky československé armády, aby svou přítomností rušily činnost výše uvedených polovojenských skupin, byly novou osvobozenou vládou Československa řešeny plány výstavby nového poválečného bezpečnostního aparátu. Vznikl Sbor národní bezpečnosti (SNB) a její následná nová jednotka s názvem Pohotovostní pluk 1 Národní bezpečnosti (NB). Obě složky byly vyslány do oblasti pohraničí. Ostrahu této pohraniční oblasti zajišťovalo tedy několik bezpečnostních jednotek současně. První jednotkou byla obnovená činnost FS, druhou tvořila stanice SNB se zmíněným plukem NB, třetí byly spolupracující armádní asistenční oddíly a čtvrtou tzv. motorizované záložní divize. V tomto složení pracovaly tyto jednotky na ostraze hranice do 1. ledna 1949, kdy došlo již ke zcela definitivnímu zrušení FS a vzniku nového útvaru Pohraniční stráž (PS).⁴⁵

Dne 1. ledna 1949 počala nově vzniklá PS pracovat v pohraničních územích pod dohledem Ministerstva vnitra. Jejich činností bylo chránit hranici celého Československa, avšak vyvstával s tím problém na základě nízké početní kapacity příslušníků tohoto útvaru. Došlo tak již na podzim roku 1950 k posílení těchto útvarů vojáky v základní službě i

⁴³ JÍLEK, *Železná opona-Česko-bavorská hranice 1948-1989*, s. 14.

⁴⁴ JÍLEK, *Železná opona-Československá státní hranice od Jáchymova*, s. 16.

⁴⁵ PULEC, s. 15–17 .

vojáky z povolání a celý tento útvar byl podroben velení z orgánu Ministerstva národní bezpečnosti. Doplňování stavu PS vojáky čs. armády pak probíhalo od jejího vzniku po celou dobu její existence na základě všeobecné branné povinnosti. Posílením PS v roce 1950 byl navýšen počet potřebných příslušníků PS na stanovený limit 18 000. Na základě zákona č. 69 z 11. července 1951 týkající se ochrany státních hranic byl oficiálně utvořen útvar PS z bývalých pohraničních útvarů SNB.⁴⁶

Na základě zlepšení ostrahy hranic bylo již v roce 1948 přistoupeno k jistým opatřením omezující vstup civilního obyvatelstva do blízkosti hranic. Týkalo se především obyvatelstva, které s danou lokalitou nemělo žádné vztahy. Na frekventovaných hraničních přechodech byly v této době postaveny ozbrojené hlídky, na přechodech s nižší frekvencí možného přechodu hranice byly vykopány příkopy o hloubce 120 cm a šířce 150 cm. Byl tak ve vzdálenosti cca 20 m přerušen možný přejezd hraniční čáry. Stalo se tak v důsledku nárůstu počtu případů přechodu státní hranice a nevíтанé emigrace československých občanů ze země.⁴⁷ Nutno podotknout, že tímto aktem bylo bráněno i neustálým pokusům přejít hranici z opačné strany, a to v pojetí odsunutých obyvatel tohoto území po 2. sv. válce, kteří se tímto způsobem vraceli pro majetek, který zde zanechali. Počátkem 50. let 20. stol. pak byla ustanovena dvě pásma pro zvýšení nepropustnosti hraničního území. S těmito pásmy pak vystal pro příhraniční obyvatelstvo nový režim volného pohybu v území hraničního pásma. Již rokem 1948 byl omezen vstup na toto území časovým úsekem od 5. hod. do 20. hod. a po zbývající dobu se nesmělo vycházet z domovů. Následně, vznikem a vytyčením pásem pomocí plechových cedulí informujících, v kterém pásmu se právě člověk

⁴⁶ PULEC, s. 19.

⁴⁷ JÍLEK, *Železná opona-Česko-bavorská hranice 1948-1989*, s. 18.

pohybuje, byl vstup umožněn již pouze na povolení. Z této oblasti taktéž zmizeli jakékoliv ukazatele např. turistických míst. Na veřejných komunikacích, procházejících přes hraniční pásmo směrem do pásma zakázaného, byly postaveny uzamykatelné závory.⁴⁸ Vstup do tohoto pásma byl povolen jen ve výjimečných situacích velitelem jednotky PS a uskutečnil se tak jen v doprovodu příslušníka PS. Jednalo se především o vstup z nutnosti provedení lesní práce. Velikost obou pásem a její nutné hospodářské udržování vedly k rozhodnutí z r. 1964 o zrušení zakázaného pásma a zúžení jediného, pásma hraničního, na územní rozpětí 1-3 km od hraniční čáry.⁴⁹

Vývoj systému ochrany státních hranic, především západní hranice Československa, byl od vzniku samostatného státu ztěžován situací odporu uznání této samostatnosti z řad německého obyvatelstva. Z těchto důvodů byla v r. 1936 ustanovena nová bezpečnostní jednotka pro oblast příhraničí s názvem Stráž obrany státu, složená z členů Finanční stráže (FS), četnictva, policie a vojska.⁵⁰ Tato ostraha hranic ovšem utrpěla újmu na své činnosti již v roce 1938. Finanční stráž byla přesunuta směrem do vnitrozemí a její činnost byla zcela ukončena 30. září 1940.⁵¹

Situace po 2. sv. válce zejména v oblasti pohraničí nebyla příliš bezpečná. Byla zde na jedné straně přítomná okupační vojska, na straně druhé skupinky z části vojenského charakteru, a to např. revoluční gardy a partyzánské skupiny. Mezitím, co do této oblasti byly vysílány jednotky československé armády, aby svou přítomností rušily činnost výše uvedených polovojenských skupin, byly novou osvobozenou vládou Československa řešeny plány výstavby nového poválečného

⁴⁸ JÍLEK, *Železná opona-Československá státní hranice od Jáchymova*, s. 30.

⁴⁹ PULEC, s. 103–104.

⁵⁰ JÍLEK, *Železná opona-Česko-bavorská hranice 1948-1989*, s. 14.

⁵¹ JÍLEK, *Železná opona-Československá státní hranice od Jáchymova*, s. 16.

bezpečnostního aparátu. Vznikl Sbor národní bezpečnosti (SNB) a její následná nová jednotka s názvem Pohotovostní pluk 1 Národní bezpečnosti (NB). Obě složky byly vyslány do oblasti pohraničí. Ostrahu této pohraniční oblasti zajišťovalo tedy několik bezpečnostních jednotek současně. První jednotkou byla obnovená činnost FS, druhou tvořila stanice SNB se zmíněným plukem NB, třetí byly spolupracující armádní asistenční oddíly a čtvrtou tzv. motorizované záložní divize. V tomto složení pracovaly tyto jednotky na ostraze hranice do 1. ledna 1949, kdy došlo již ke zcela definitivnímu zrušení FS a vzniku nového útvaru Pohraniční stráže (PS).⁵²

Dne 1. ledna 1949 počala nově vzniklá PS pracovat v pohraničních územích pod dohledem Ministerstva vnitra. Jejich činností bylo chránit hranici celého Československa, avšak vyvstával s tím problém na základě nízké početní kapacity příslušníků tohoto útvaru. Došlo tak již na podzim roku 1950 k posílení těchto útvarů vojáky v základní službě i vojáky z povolání a celý tento útvar byl podroben velení z orgánu Ministerstva národní bezpečnosti. Doplnování stavu PS vojáky čs. armády pak probíhalo od jejího vzniku po celou dobu její existence na základě všeobecné branné povinnosti. Posílením PS v roce 1950 byl navýšen počet potřebných příslušníků PS na stanovený limit 18 000. Na základě zákona č. 69 z 11. července 1951 týkající se ochrany státních hranic byl oficiálně utvořen útvar PS z bývalých pohraničních útvarů SNB.⁵³

Na základě zlepšení ostrahy hranic bylo již v roce 1948 přistoupeno k jistým opatřením omezující vstup civilního obyvatelstva do blízkosti hranic. Týkalo se především obyvatelstva, které s danou lokalitou nemělo žádné vztahy. Na frekventovaných hraničních přechodech byly v této

⁵² PULEC, s. 15–17 .

⁵³ PULEC, s. 19.

době postaveny ozbrojené hlídky, na přechodech s nižší frekvencí možného přechodu hranice byly vykopány příkopy o hloubce 120 cm a šířce 150 cm. Byl tak ve vzdálenosti cca 20 m přerušen možný přejezd hraniční čáry. Stalo se tak v důsledku nárůstu počtu případů přechodu státní hranice a nevíтанé emigrace československých občanů ze země.⁵⁴ Nutno podotknout, že tímto aktem bylo bráněno i neustálým pokusům přejít hranici z opačné strany, a to v pojetí odsunutých obyvatel tohoto území po 2. sv. válce, kteří se tímto způsobem vraceli pro majetek, který zde zanechali. Počátkem 50. let 20. stol. pak byla ustanovena dvě pásma pro zvýšení nepropustnosti hraničního území. S těmito pásmy pak vystal pro příhraniční obyvatelstvo nový režim volného pohybu v území hraničního pásma. Již rokem 1948 byl omezen vstup na toto území časovým úsekem od 5. hod. do 20. hod. a po zbývající dobu se nesmělo vycházet z domovů. Následně, vznikem a vytyčením pásem pomocí plechových cedulí informujících, v kterém pásmu se právě člověk pohybuje, byl vstup umožněn již pouze na povolení. Z této oblasti taktéž zmizeli jakékoliv ukazatele např. turistických míst. Na veřejných komunikacích, procházejících přes hraniční pásmo směrem do pásma zakázaného, byly postaveny uzamykatelné závory.⁵⁵ Vstup do tohoto pásma byl povolen jen ve výjimečných situacích velitelem jednotky PS a uskutečnil se tak jen v doprovodu příslušníka PS. Jednalo se především o vstup z nutnosti provedení lesní práce. Velikost obou pásem a její nutné hospodářské udržování vedly k rozhodnutí z r. 1964 o zrušení zakázaného pásma a zúžení jediného, pásma hraničního, na územní rozpětí 1-3 km od hraniční čáry.⁵⁶

Vývoj systému ochrany státních hranic, především západní hranice Československa, byl od vzniku samostatného státu ztěžován situací

⁵⁴ JÍLEK, *Železná opona-Česko-bavorská hranice 1948-1989*, s. 18.

⁵⁵ JÍLEK, *Železná opona-Československá státní hranice od Jáchymova*, s. 30.

⁵⁶ PULEC, s. 103–104.

odporu uznání této samostatnosti z řad německého obyvatelstva. Z těchto důvodů byla v r. 1936 ustanovena nová bezpečnostní jednotka pro oblast příhraničí s názvem Stráž obrany státu, složená z členů Finanční stráže (FS), četnictva, policie a vojska.⁵⁷ Tato ostraha hranic ovšem utrpěla újmu na své činnosti již v roce 1938. Finanční stráž byla přesunuta směrem do vnitrozemí a její činnost byla zcela ukončena 30. září 1940.⁵⁸

Situace po 2. sv. válce zejména v oblasti pohraničí nebyla příliš bezpečná. Byla zde na jedné straně přítomná okupační vojska, na straně druhé skupinky z části vojenského charakteru, a to např. revoluční gardy a partyzánské skupiny. Mezitím, co do této oblasti byly vysílány jednotky československé armády, aby svou přítomností rušily činnost výše uvedených polovojenských skupin, byly novou osvobozenou vládou Československa řešeny plány výstavby nového poválečného bezpečnostního aparátu. Vznikl Sbor národní bezpečnosti (SNB) a její následná nová jednotka s názvem Pohotovostní pluk 1 Národní bezpečnosti (NB). Obě složky byly vyslány do oblasti pohraničí. Ostrahu této pohraniční oblasti zajišťovalo tedy několik bezpečnostních jednotek současně. První jednotkou byla obnovená činnost FS, druhou tvořila stanice SNB se zmíněným plukem NB, třetí byly spolupracující armádní asistenční oddíly a čtvrtou tzv. motorizované záložní divize. V tomto složení pracovaly tyto jednotky na ostraze hranice do 1. ledna 1949, kdy došlo již ke zcela definitivnímu zrušení FS a vzniku nového útvaru Pohraniční stráže (PS).⁵⁹

Dne 1. ledna 1949 počala nově vzniklá PS pracovat v pohraničních územích pod dohledem Ministerstva vnitra. Jejich činností bylo chránit

⁵⁷ JÍLEK, *Železná opona-Česko-bavorská hranice 1948-1989*, s. 14.

⁵⁸ JÍLEK, *Železná opona-Československá státní hranice od Jáchymova*, s. 16.

⁵⁹ PULEC, s. 15–17 .

hranici celého Československa, avšak vyvstával s tím problém na základě nízké početní kapacity příslušníků tohoto útvaru. Došlo tak již na podzim roku 1950 k posílení těchto útvarů vojáky v základní službě i vojáky z povolání a celý tento útvar byl podroben velení z orgánu Ministerstva národní bezpečnosti. Doplnování stavu PS vojáky čs. armády pak probíhalo od jejího vzniku po celou dobu její existence na základě všeobecné branné povinnosti. Posílením PS v roce 1950 byl navýšen počet potřebných příslušníků PS na stanovený limit 18 000. Na základě zákona č. 69 z 11. července 1951 týkající se ochrany státních hranic byl oficiálně utvořen útvar PS z bývalých pohraničních útvarů SNB.⁶⁰

Na základě zlepšení ostrahy hranic bylo již v roce 1948 přistoupeno k jistým opatřením omezující vstup civilního obyvatelstva do blízkosti hranic. Týkalo se především obyvatelstva, které s danou lokalitou nemělo žádné vztahy. Na frekventovaných hraničních přechodech byly v této době postaveny ozbrojené hlídky, na přechodech s nižší frekvencí možného přechodu hranice byly vykopány příkopy o hloubce 120 cm a šířce 150 cm. Byl tak ve vzdálenosti cca 20 m přerušen možný přejezd hraniční čáry. Stalo se tak v důsledku nárůstu počtu případů přechodu státní hranice a nevíтанé emigrace československých občanů ze země.⁶¹ Nutno podotknout, že tímto aktem bylo bráněno i neustálým pokusům přejít hranici z opačné strany, a to v pojetí odsunutých obyvatel tohoto území po 2. sv. válce, kteří se tímto způsobem vraceli pro majetek, který zde zanechali. Počátkem 50. let 20. stol. pak byla ustanovena dvě pásma pro zvýšení nepropustnosti hraničního území. S těmito pásmy pak vystal pro příhraniční obyvatelstvo nový režim volného pohybu v území hraničního pásma. Již rokem 1948 byl omezen vstup na toto území

⁶⁰ PULEC, s. 19.

⁶¹ JÍLEK, *Železná opona-Česko-bavorská hranice 1948-1989*, s. 18.

časovým úsekem od 5. hod. do 20. hod. a po zbývající dobu se nesmělo vycházet z domovů. Následně, vznikem a vytyčením pásem pomocí plechových cedulí informujících, v kterém pásmu se právě člověk pohybuje, byl vstup umožněn již pouze na povolení. Z této oblasti taktéž zmizeli jakékoliv ukazatele např. turistických míst. Na veřejných komunikacích, procházejících přes hraniční pásmo směrem do pásma zakázaného, byly postaveny uzamykatelné závory.⁶² Vstup do tohoto pásma byl povolen jen ve výjimečných situacích velitelem jednotky PS a uskutečnil se tak jen v doprovodu příslušníka PS. Jednalo se především o vstup z nutnosti provedení lesní práce. Velikost obou pásem a její nutné hospodářské udržování vedly k rozhodnutí z r. 1964 o zrušení zakázaného pásma a zúžení jediného, pásma hraničního, na územní rozpětí 1-3 km od hraniční čáry.⁶³

Vývoj systému ochrany státních hranic, především západní hranice Československa, byl od vzniku samostatného státu ztěžován situací odporu uznání této samostatnosti z řad německého obyvatelstva. Z těchto důvodů byla v r. 1936 ustanovena nová bezpečnostní jednotka pro oblast příhraničí s názvem Stráž obrany státu, složená z členů Finanční stráže (FS), četnictva, policie a vojska.⁶⁴ Tato ostraha hranic ovšem utrpěla újmu na své činnosti již v roce 1938. Finanční stráž byla přesunuta směrem do vnitrozemí a její činnost byla zcela ukončena 30. září 1940.⁶⁵

Situace po 2. sv. válce zejména v oblasti pohraničí nebyla příliš bezpečná. Byla zde na jedné straně přítomná okupační vojska, na straně druhé skupinky z části vojenského charakteru, a to např. revoluční gardy a partyzánské skupiny. Mezitím, co do této oblasti byly vysílány jednotky

⁶² JÍLEK, *Železná opona-Československá státní hranice od Jáchymova*, s. 30.

⁶³ PULEC, s. 103–104.

⁶⁴ JÍLEK, *Železná opona-Česko-bavorská hranice 1948-1989*, s. 14.

⁶⁵ JÍLEK, *Železná opona-Československá státní hranice od Jáchymova*, s. 16.

československé armády, aby svou přítomností rušily činnost výše uvedených polovojenských skupin, byly novou osvobozenou vládou Československa řešeny plány výstavby nového poválečného bezpečnostního aparátu. Vznikl Sbor národní bezpečnosti (SNB) a její následná nová jednotka s názvem Pohotovostní pluk 1 Národní bezpečnosti (NB). Obě složky byly vyslány do oblasti pohraničí. Ostrahu této pohraniční oblasti zajišťovalo tedy několik bezpečnostních jednotek současně. První jednotkou byla obnovená činnost FS, druhou tvořila stanice SNB se zmíněným plukem NB, třetí byly spolupracující armádní asistenční oddíly a čtvrtou tzv. motorizované záložní divize. V tomto složení pracovaly tyto jednotky na ostraze hranice do 1. ledna 1949, kdy došlo již ke zcela definitivnímu zrušení FS a vzniku nového útvaru Pohraniční stráže (PS).⁶⁶

Dne 1. ledna 1949 počala nově vzniklá PS pracovat v pohraničních územích pod dohledem Ministerstva vnitra. Jejich činností bylo chránit hranici celého Československa, avšak vyvstával s tím problém na základě nízké početní kapacity příslušníků tohoto útvaru. Došlo tak již na podzim roku 1950 k posílení těchto útvarů vojáky v základní službě i vojáky z povolání a celý tento útvar byl podroben velení z orgánu Ministerstva národní bezpečnosti. Doplnování stavu PS vojáky čs. armády pak probíhalo od jejího vzniku po celou dobu její existence na základě všeobecné branné povinnosti. Posílením PS v roce 1950 byl navýšen počet potřebných příslušníků PS na stanovený limit 18 000. Na základě zákona č. 69 z 11. července 1951 týkající se ochrany státních hranic byl oficiálně utvořen útvar PS z bývalých pohraničních útvarů SNB.⁶⁷

⁶⁶ PULEC, s. 15–17 .

⁶⁷ PULEC, s. 19.

Na základě zlepšení ostrahy hranic bylo již v roce 1948 přistoupeno k jistým opatřením omezující vstup civilního obyvatelstva do blízkosti hranic. Týkalo se především obyvatelstva, které s danou lokalitou nemělo žádné vztahy. Na frekventovaných hraničních přechodech byly v této době postaveny ozbrojené hlídky, na přechodech s nižší frekvencí možného přechodu hranice byly vykopány příkopy o hloubce 120 cm a šířce 150 cm. Byl tak ve vzdálenosti cca 20 m přerušen možný přejezd hraniční čáry. Stalo se tak v důsledku nárůstu počtu případů přechodu státní hranice a nevíтанé emigrace československých občanů ze země.⁶⁸ Nutno podotknout, že tímto aktem bylo bráněno i neustálým pokusům přejít hranici z opačné strany, a to v pojetí odsunutých obyvatel tohoto území po 2. sv. válce, kteří se tímto způsobem vraceli pro majetek, který zde zanechali. Počátkem 50. let 20. stol. pak byla ustanovena dvě pásma pro zvýšení nepropustnosti hraničního území. S těmito pásmy pak vystal pro příhraniční obyvatelstvo nový režim volného pohybu v území hraničního pásma. Již rokem 1948 byl omezen vstup na toto území časovým úsekem od 5. hod. do 20. hod. a po zbývající dobu se nesmělo vycházet z domovů. Následně, vznikem a vytyčením pásem pomocí plechových cedulí informujících, v kterém pásmu se právě člověk pohybuje, byl vstup umožněn již pouze na povolení. Z této oblasti taktéž zmizeli jakékoliv ukazatele např. turistických míst. Na veřejných komunikacích, procházejících přes hraniční pásmo směrem do pásma zakázaného, byly postaveny uzamykatelné závory.⁶⁹ Vstup do tohoto pásma byl povolen jen ve výjimečných situacích velitelem jednotky PS a uskutečnil se tak jen v doprovodu příslušníka PS. Jednalo se především o vstup z nutnosti provedení lesní práce. Velikost obou pásem a její nutné hospodářské udržování vedly k rozhodnutí z r. 1964 o zrušení

⁶⁸ JÍLEK, *Železná opona-Česko-bavorská hranice 1948-1989*, s. 18.

⁶⁹ JÍLEK, *Železná opona-Československá státní hranice od Jáchymova*, s. 30.

zakázaného pásma a zúžení jediného, pásma hraničního, na územní rozpětí 1-3 km od hraniční čáry.⁷⁰

Vývoj systému ochrany státních hranic, především západní hranice Československa, byl od vzniku samostatného státu ztěžován situací odporu uznání této samostatnosti z řad německého obyvatelstva. Z těchto důvodů byla v r. 1936 ustanovena nová bezpečnostní jednotka pro oblast příhraničí s názvem Stráž obrany státu, složená z členů Finanční stráže (FS), četnictva, policie a vojska.⁷¹ Tato ostraha hranic ovšem utrpěla újmu na své činnosti již v roce 1938. Finanční stráž byla přesunuta směrem do vnitrozemí a její činnost byla zcela ukončena 30. září 1940.⁷²

Situace po 2. sv. válce zejména v oblasti pohraničí nebyla příliš bezpečná. Byla zde na jedné straně přítomná okupační vojska, na straně druhé skupinky z části vojenského charakteru, a to např. revoluční gardy a partyzánské skupiny. Mezitím, co do této oblasti byly vysílány jednotky československé armády, aby svou přítomností rušily činnost výše uvedených polovojenských skupin, byly novou osvobozenou vládou Československa řešeny plány výstavby nového poválečného bezpečnostního aparátu. Vznikl Sbor národní bezpečnosti (SNB) a její následná nová jednotka s názvem Pohotovostní pluk 1 Národní bezpečnosti (NB). Obě složky byly vyslány do oblasti pohraničí. Ostrahu této pohraniční oblasti zajišťovalo tedy několik bezpečnostních jednotek současně. První jednotkou byla obnovená činnost FS, druhou tvořila stanice SNB se zmíněným plukem NB, třetí byly spolupracující armádní asistenční oddíly a čtvrtou tzv. motorizované záložní divize. V tomto složení pracovaly tyto jednotky na ostraze hranice do 1. ledna 1949, kdy

⁷⁰ PULEC, s. 103–104.

⁷¹ JÍLEK, *Železná opona-Česko-bavorská hranice 1948-1989*, s. 14.

⁷² JÍLEK, *Železná opona-Československá státní hranice od Jáchymova*, s. 16.

došlo již ke zcela definitivnímu zrušení FS a vzniku nového útvaru Pohraniční stráže (PS).⁷³

Dne 1. ledna 1949 počala nově vzniklá PS pracovat v pohraničních územích pod dohledem Ministerstva vnitra. Jejich činností bylo chránit hranici celého Československa, avšak vyvstával s tím problém na základě nízké početní kapacity příslušníků tohoto útvaru. Došlo tak již na podzim roku 1950 k posílení těchto útvarů vojáky v základní službě i vojáky z povolání a celý tento útvar byl podroben velení z orgánu Ministerstva národní bezpečnosti. Doplnování stavu PS vojáky čs. armády pak probíhalo od jejího vzniku po celou dobu její existence na základě všeobecné branné povinnosti. Posílením PS v roce 1950 byl navýšen počet potřebných příslušníků PS na stanovený limit 18 000. Na základě zákona č. 69 z 11. července 1951 týkající se ochrany státních hranic byl oficiálně utvořen útvar PS z bývalých pohraničních útvarů SNB.⁷⁴

Na základě zlepšení ostrahy hranic bylo již v roce 1948 přistoupeno k jistým opatřením omezující vstup civilního obyvatelstva do blízkosti hranic. Týkalo se především obyvatelstva, které s danou lokalitou nemělo žádné vztahy. Na frekventovaných hraničních přechodech byly v této době postaveny ozbrojené hlídky, na přechodech s nižší frekvencí možného přechodu hranice byly vykopány příkopy o hloubce 120 cm a šířce 150 cm. Byl tak ve vzdálenosti cca 20 m přerušen možný přejezd hraniční čáry. Stalo se tak v důsledku nárůstu počtu případů přechodu státní hranice a nevíтанé emigrace československých občanů ze země.⁷⁵ Nutno podotknout, že tímto aktem bylo bráněno i neustálým pokusům přejít hranici z opačné strany, a to v pojetí odsunutých obyvatel tohoto

⁷³ PULEC, s. 15–17 .

⁷⁴ PULEC, s. 19.

⁷⁵ JÍLEK, *Železná opona-Česko-bavorská hranice 1948-1989*, s. 18.

území po 2. sv. válce, kteří se tímto způsobem vraceli pro majetek, který zde zanechali. Počátkem 50. let 20. stol. pak byla ustanovena dvě pásma pro zvýšení nepropustnosti hraničního území. S těmito pásmy pak vystal pro příhraniční obyvatelstvo nový režim volného pohybu v území hraničního pásma. Již rokem 1948 byl omezen vstup na toto území časovým úsekem od 5. hod. do 20. hod. a po zbývající dobu se nesmělo vycházet z domovů. Následně, vznikem a vytyčením pásem pomocí plechových cedulí informujících, v kterém pásmu se právě člověk pohybuje, byl vstup umožněn již pouze na povolení. Z této oblasti taktéž zmizeli jakékoliv ukazatele např. turistických míst. Na veřejných komunikacích, procházejících přes hraniční pásmo směrem do pásma zakázaného, byly postaveny uzamykatelné závory.⁷⁶ Vstup do tohoto pásma byl povolen jen ve výjimečných situacích velitelem jednotky PS a uskutečnil se tak jen v doprovodu příslušníka PS. Jednalo se především o vstup z nutnosti provedení lesní práce. Velikost obou pásem a její nutné hospodářské udržování vedly k rozhodnutí z r. 1964 o zrušení zakázaného pásma a zúžení jediného, pásma hraničního, na územní rozpětí 1-3 km od hraniční čáry.⁷⁷

Vývoj systému ochrany státních hranic, především západní hranice Československa, byl od vzniku samostatného státu ztěžován situací odporu uznání této samostatnosti z řad německého obyvatelstva. Z těchto důvodů byla v r. 1936 ustanovena nová bezpečnostní jednotka pro oblast příhraničí s názvem Stráž obrany státu, složená z členů Finanční stráže (FS), četnictva, policie a vojska.⁷⁸ Tato ostraha hranic ovšem utrpěla újmu na své činnosti již v roce 1938. Finanční stráž byla

⁷⁶ JÍLEK, *Železná opona-Československá státní hranice od Jáchymova*, s. 30.

⁷⁷ PULEC, s. 103–104.

⁷⁸ JÍLEK, *Železná opona-Česko-bavorská hranice 1948-1989*, s. 14.

přesunuta směrem do vnitrozemí a její činnost byla zcela ukončena 30. září 1940.⁷⁹

Situace po 2. sv. válce zejména v oblasti pohraničí nebyla příliš bezpečná. Byla zde na jedné straně přítomná okupační vojska, na straně druhé skupinky z části vojenského charakteru, a to např. revoluční gardy a partyzánské skupiny. Mezitím, co do této oblasti byly vysílány jednotky československé armády, aby svou přítomností rušily činnost výše uvedených polovojenských skupin, byly novou osvobozenou vládou Československa řešeny plány výstavby nového poválečného bezpečnostního aparátu. Vznikl Sbor národní bezpečnosti (SNB) a její následná nová jednotka s názvem Pohotovostní pluk 1 Národní bezpečnosti (NB). Obě složky byly vyslány do oblasti pohraničí. Ostrahu této pohraniční oblasti zajišťovalo tedy několik bezpečnostních jednotek současně. První jednotkou byla obnovená činnost FS, druhou tvořila stanice SNB se zmíněným plukem NB, třetí byly spolupracující armádní asistenční oddíly a čtvrtou tzv. motorizované záložní divize. V tomto složení pracovaly tyto jednotky na ostraze hranice do 1. ledna 1949, kdy došlo již ke zcela definitivnímu zrušení FS a vzniku nového útvaru Pohraniční stráže (PS).⁸⁰

Dne 1. ledna 1949 počala nově vzniklá PS pracovat v pohraničních územích pod dohledem Ministerstva vnitra. Jejich činností bylo chránit hranici celého Československa, avšak vyvstával s tím problém na základě nízké početní kapacity příslušníků tohoto útvaru. Došlo tak již na podzim roku 1950 k posílení těchto útvarů vojáky v základní službě i vojáky z povolání a celý tento útvar byl podroben velení z orgánu Ministerstva národní bezpečnosti. Doplnování stavu PS vojáky čs. armády pak probíhalo od jejího vzniku po celou dobu její existence na

⁷⁹ JÍLEK, *Železná opona-Československá státní hranice od Jáchymova*, s. 16.

⁸⁰ PULEC, s. 15–17 .

základě všeobecné branné povinnosti. Posílením PS v roce 1950 byl navýšen počet potřebných příslušníků PS na stanovený limit 18 000. Na základě zákona č. 69 z 11. července 1951 týkající se ochrany státních hranic byl oficiálně utvořen útvar PS z bývalých pohraničních útvarů SNB.⁸¹

Na základě zlepšení ostrahy hranic bylo již v roce 1948 přistoupeno k jistým opatřením omezující vstup civilního obyvatelstva do blízkosti hranic. Týkalo se především obyvatelstva, které s danou lokalitou nemělo žádné vztahy. Na frekventovaných hraničních přechodech byly v této době postaveny ozbrojené hlídky, na přechodech s nižší frekvencí možného přechodu hranice byly vykopány příkopy o hloubce 120 cm a šířce 150 cm. Byl tak ve vzdálenosti cca 20 m přerušen možný přejezd hraniční čáry. Stalo se tak v důsledku nárůstu počtu případů přechodu státní hranice a nevíтанé emigrace československých občanů ze země.⁸² Nutno podotknout, že tímto aktem bylo bráněno i neustálým pokusům přejít hranici z opačné strany, a to v pojetí odsunutých obyvatel tohoto území po 2. sv. válce, kteří se tímto způsobem vraceli pro majetek, který zde zanechali. Počátkem 50. let 20. stol. pak byla ustanovena dvě pásma pro zvýšení nepropustnosti hraničního území. S těmito pásmy pak vystal pro příhraniční obyvatelstvo nový režim volného pohybu v území hraničního pásma. Již rokem 1948 byl omezen vstup na toto území časovým úsekem od 5. hod. do 20. hod. a po zbývající dobu se nesmělo vycházet z domovů. Následně, vznikem a vytyčením pásem pomocí plechových cedulí informujících, v kterém pásmu se právě člověk pohybuje, byl vstup umožněn již pouze na povolení. Z této oblasti taktéž zmizeli jakékoliv ukazatele např. turistických míst. Na veřejných komunikacích, procházejících přes hraniční pásmo směrem do pásma

⁸¹ PULEC, s. 19.

⁸² JÍLEK, *Železná opona-Česko-bavorská hranice 1948-1989*, s. 18.

zakázaného, byly postaveny uzamykatelné závory.⁸³ Vstup do tohoto pásma byl povolen jen ve výjimečných situacích velitelem jednotky PS a uskutečnil se tak jen v doprovodu příslušníka PS. Jednalo se především o vstup z nutnosti provedení lesní práce. Velikost obou pásem a její nutné hospodářské udržování vedly k rozhodnutí z r. 1964 o zrušení zakázaného pásma a zúžení jediného, pásma hraničního, na územní rozpětí 1-3 km od hraniční čáry.⁸⁴

Vývoj systému ochrany státních hranic, především západní hranice Československa, byl od vzniku samostatného státu ztěžován situací odporu uznání této samostatnosti z řad německého obyvatelstva. Z těchto důvodů byla v r. 1936 ustanovena nová bezpečnostní jednotka pro oblast příhraničí s názvem Stráž obrany státu, složená z členů Finanční stráže (FS), četnictva, policie a vojska.⁸⁵ Tato ostraha hranic ovšem utrpěla újmu na své činnosti již v roce 1938. Finanční stráž byla přesunuta směrem do vnitrozemí a její činnost byla zcela ukončena 30. září 1940.⁸⁶

Situace po 2. sv. válce zejména v oblasti pohraničí nebyla příliš bezpečná. Byla zde na jedné straně přítomná okupační vojska, na straně druhé skupinky z části vojenského charakteru, a to např. revoluční gardy a partyzánské skupiny. Mezitím, co do této oblasti byly vysílány jednotky československé armády, aby svou přítomností rušily činnost výše uvedených polovojenských skupin, byly novou osvobozenou vládou Československa řešeny plány výstavby nového poválečného bezpečnostního aparátu. Vznikl Sbor národní bezpečnosti (SNB) a její následná nová jednotka s názvem Pohotovostní pluk 1 Národní bezpečnosti (NB). Obě složky byly vyslány do oblasti pohraničí. Ostrahu

⁸³ JÍLEK, *Železná opona-Československá státní hranice od Jáchymova*, s. 30.

⁸⁴ PULEC, s. 103–104.

⁸⁵ JÍLEK, *Železná opona-Česko-bavorská hranice 1948-1989*, s. 14.

⁸⁶ JÍLEK, *Železná opona-Československá státní hranice od Jáchymova*, s. 16.

této pohraniční oblasti zajišťovalo tedy několik bezpečnostních jednotek současně. První jednotkou byla obnovená činnost FS, druhou tvořila stanice SNB se zmíněným plukem NB, třetí byly spolupracující armádní asistenční oddíly a čtvrtou tzv. motorizované záložní divize. V tomto složení pracovaly tyto jednotky na ostraze hranice do 1. ledna 1949, kdy došlo již ke zcela definitivnímu zrušení FS a vzniku nového útvaru Pohraniční stráže (PS).⁸⁷

Dne 1. ledna 1949 počala nově vzniklá PS pracovat v pohraničních územích pod dohledem Ministerstva vnitra. Jejich činností bylo chránit hranici celého Československa, avšak vyvstával s tím problém na základě nízké početní kapacity příslušníků tohoto útvaru. Došlo tak již na podzim roku 1950 k posílení těchto útvarů vojáky v základní službě i vojáky z povolání a celý tento útvar byl podroben velení z orgánu Ministerstva národní bezpečnosti. Doplnování stavu PS vojáky čs. armády pak probíhalo od jejího vzniku po celou dobu její existence na základě všeobecné branné povinnosti. Posílením PS v roce 1950 byl navýšen počet potřebných příslušníků PS na stanovený limit 18 000. Na základě zákona č. 69 z 11. července 1951 týkající se ochrany státních hranic byl oficiálně utvořen útvar PS z bývalých pohraničních útvarů SNB.⁸⁸

Na základě zlepšení ostrahy hranic bylo již v roce 1948 přistoupeno k jistým opatřením omezující vstup civilního obyvatelstva do blízkosti hranic. Týkalo se především obyvatelstva, které s danou lokalitou nemělo žádné vztahy. Na frekventovaných hraničních přechodech byly v této době postaveny ozbrojené hlídky, na přechodech s nižší frekvencí možného přechodu hranice byly vykopány příkopy o hloubce 120 cm a šířce 150 cm. Byl tak ve vzdálenosti cca 20 m přerušen možný přejezd

⁸⁷ PULEC, s. 15–17 .

⁸⁸ PULEC, s. 19.

hraniční čáry. Stalo se tak v důsledku nárůstu počtu případů přechodu státní hranice a nevídané emigrace československých občanů ze země.⁸⁹ Nutno podotknout, že tímto aktem bylo bráněno i neustálým pokusům přejít hranici z opačné strany, a to v pojetí odsunutých obyvatel tohoto území po 2. sv. válce, kteří se tímto způsobem vraceli pro majetek, který zde zanechali. Počátkem 50. let 20. stol. pak byla ustanovena dvě pásma pro zvýšení nepropustnosti hraničního území. S těmito pásmy pak vystal pro příhraniční obyvatelstvo nový režim volného pohybu v území hraničního pásma. Již rokem 1948 byl omezen vstup na toto území časovým úsekem od 5. hod. do 20. hod. a po zbývající dobu se nesmělo vycházet z domovů. Následně, vznikem a vytyčením pásem pomocí plechových cedulí informujících, v kterém pásmu se právě člověk pohybuje, byl vstup umožněn již pouze na povolení. Z této oblasti taktéž zmizeli jakékoliv ukazatele např. turistických míst. Na veřejných komunikacích, procházejících přes hraniční pásmo směrem do pásma zakázaného, byly postaveny uzamykatelné závory.⁹⁰ Vstup do tohoto pásma byl povolen jen ve výjimečných situacích velitelem jednotky PS a uskutečnil se tak jen v doprovodu příslušníka PS. Jednalo se především o vstup z nutnosti provedení lesní práce. Velikost obou pásem a její nutné hospodářské udržování vedly k rozhodnutí z r. 1964 o zrušení zakázaného pásma a zúžení jediného, pásma hraničního, na územní rozpětí 1-3 km od hraniční čáry.⁹¹

Vývoj systému ochrany státních hranic, především západní hranice Československa, byl od vzniku samostatného státu ztěžován situací odporu uznání této samostatnosti z řad německého obyvatelstva. Z těchto důvodů byla v r. 1936 ustanovena nová bezpečnostní jednotka pro oblast příhraničí s názvem Stráž obrany státu, složená z členů

⁸⁹ JÍLEK, *Železná opona-Česko-bavorská hranice 1948-1989*, s. 18.

⁹⁰ JÍLEK, *Železná opona-Československá státní hranice od Jáchymova*, s. 30.

⁹¹ PULEC, s. 103–104.

Finanční stráž (FS), četnictva, policie a vojska.⁹² Tato ostraha hranic ovšem utrpěla újmu na své činnosti již v roce 1938. Finanční stráž byla přesunuta směrem do vnitrozemí a její činnost byla zcela ukončena 30. září 1940.⁹³

Situace po 2. sv. válce zejména v oblasti pohraničí nebyla příliš bezpečná. Byla zde na jedné straně přítomná okupační vojska, na straně druhé skupinky z části vojenského charakteru, a to např. revoluční gardy a partyzánské skupiny. Mezitím, co do této oblasti byly vysílány jednotky československé armády, aby svou přítomností rušily činnost výše uvedených polovojenských skupin, byly novou osvobozenou vládou Československa řešeny plány výstavby nového poválečného bezpečnostního aparátu. Vznikl Sbor národní bezpečnosti (SNB) a její následná nová jednotka s názvem Pohotovostní pluk 1 Národní bezpečnosti (NB). Obě složky byly vyslány do oblasti pohraničí. Ostrahu této pohraniční oblasti zajišťovalo tedy několik bezpečnostních jednotek současně. První jednotkou byla obnovená činnost FS, druhou tvořila stanice SNB se zmíněným plukem NB, třetí byly spolupracující armádní asistenční oddíly a čtvrtou tzv. motorizované záložní divize. V tomto složení pracovaly tyto jednotky na ostraze hranice do 1. ledna 1949, kdy došlo již ke zcela definitivnímu zrušení FS a vzniku nového útvaru Pohraniční stráž (PS).⁹⁴

Dne 1. ledna 1949 počala nově vzniklá PS pracovat v pohraničních územích pod dohledem Ministerstva vnitra. Jejich činností bylo chránit hranici celého Československa, avšak vyvstával s tím problém na základě nízké početní kapacity příslušníků tohoto útvaru. Došlo tak již na podzim roku 1950 k posílení těchto útvarů vojáky v základní službě i

⁹² JÍLEK, *Železná opona-Česko-bavorská hranice 1948-1989*, s. 14.

⁹³ JÍLEK, *Železná opona-Československá státní hranice od Jáchymova*, s. 16.

⁹⁴ PULEC, s. 15–17 .

vojáky z povolání a celý tento útvar byl podroben velení z orgánu Ministerstva národní bezpečnosti. Doplňování stavu PS vojáky čs. armády pak probíhalo od jejího vzniku po celou dobu její existence na základě všeobecné branné povinnosti. Posílením PS v roce 1950 byl navýšen počet potřebných příslušníků PS na stanovený limit 18 000. Na základě zákona č. 69 z 11. července 1951 týkající se ochrany státních hranic byl oficiálně utvořen útvar PS z bývalých pohraničních útvarů SNB.⁹⁵

Na základě zlepšení ostrahy hranic bylo již v roce 1948 přistoupeno k jistým opatřením omezující vstup civilního obyvatelstva do blízkosti hranic. Týkalo se především obyvatelstva, které s danou lokalitou nemělo žádné vztahy. Na frekventovaných hraničních přechodech byly v této době postaveny ozbrojené hlídky, na přechodech s nižší frekvencí možného přechodu hranice byly vykopány příkopy o hloubce 120 cm a šířce 150 cm. Byl tak ve vzdálenosti cca 20 m přerušen možný přejezd hraniční čáry. Stalo se tak v důsledku nárůstu počtu případů přechodu státní hranice a nevíтанé emigrace československých občanů ze země.⁹⁶ Nutno podotknout, že tímto aktem bylo bráněno i neustálým pokusům přejít hranici z opačné strany, a to v pojetí odsunutých obyvatel tohoto území po 2. sv. válce, kteří se tímto způsobem vraceli pro majetek, který zde zanechali. Počátkem 50. let 20. stol. pak byla ustanovena dvě pásma pro zvýšení nepropustnosti hraničního území. S těmito pásmy pak vystal pro příhraniční obyvatelstvo nový režim volného pohybu v území hraničního pásma. Již rokem 1948 byl omezen vstup na toto území časovým úsekem od 5. hod. do 20. hod. a po zbývající dobu se nesmělo vycházet z domovů. Následně, vznikem a vytyčením pásem pomocí plechových cedulí informujících, v kterém pásmu se právě člověk

⁹⁵ PULEC, s. 19.

⁹⁶ JÍLEK, *Železná opona-Česko-bavorská hranice 1948-1989*, s. 18.

pohybuje, byl vstup umožněn již pouze na povolení. Z této oblasti taktéž zmizeli jakékoliv ukazatele např. turistických míst. Na veřejných komunikacích, procházejících přes hraniční pásmo směrem do pásma zakázaného, byly postaveny uzamykatelné závory.⁹⁷ Vstup do tohoto pásma byl povolen jen ve výjimečných situacích velitelem jednotky PS a uskutečnil se tak jen v doprovodu příslušníka PS. Jednalo se především o vstup z nutnosti provedení lesní práce. Velikost obou pásem a její nutné hospodářské udržování vedly k rozhodnutí z r. 1964 o zrušení zakázaného pásma a zúžení jediného, pásma hraničního, na územní rozpětí 1-3 km od hraniční čáry.⁹⁸

Vývoj systému ochrany státních hranic, především západní hranice Československa, byl od vzniku samostatného státu ztěžován situací odporu uznání této samostatnosti z řad německého obyvatelstva. Z těchto důvodů byla v r. 1936 ustanovena nová bezpečnostní jednotka pro oblast příhraničí s názvem Stráž obrany státu, složená z členů Finanční stráže (FS), četnictva, policie a vojska.⁹⁹ Tato ostraha hranic ovšem utrpěla újmu na své činnosti již v roce 1938. Finanční stráž byla přesunuta směrem do vnitrozemí a její činnost byla zcela ukončena 30. září 1940.¹⁰⁰

Situace po 2. sv. válce zejména v oblasti pohraničí nebyla příliš bezpečná. Byla zde na jedné straně přítomná okupační vojska, na straně druhé skupinky z části vojenského charakteru, a to např. revoluční gardy a partyzánské skupiny. Mezitím, co do této oblasti byly vysílány jednotky československé armády, aby svou přítomností rušily činnost výše uvedených polovojenských skupin, byly novou osvobozenou vládou Československa řešeny plány výstavby nového poválečného

⁹⁷ JÍLEK, *Železná opona-Československá státní hranice od Jáchymova*, s. 30.

⁹⁸ PULEC, s. 103–104.

⁹⁹ JÍLEK, *Železná opona-Česko-bavorská hranice 1948-1989*, s. 14.

¹⁰⁰ JÍLEK, *Železná opona-Československá státní hranice od Jáchymova*, s. 16.

bezpečnostního aparátu. Vznikl Sbor národní bezpečnosti (SNB) a její následná nová jednotka s názvem Pohotovostní pluk 1 Národní bezpečnosti (NB). Obě složky byly vyslány do oblasti pohraničí. Ostrahu této pohraniční oblasti zajišťovalo tedy několik bezpečnostních jednotek současně. První jednotkou byla obnovená činnost FS, druhou tvořila stanice SNB se zmíněným plukem NB, třetí byly spolupracující armádní asistenční oddíly a čtvrtou tzv. motorizované záložní divize. V tomto složení pracovaly tyto jednotky na ostraze hranice do 1. ledna 1949, kdy došlo již ke zcela definitivnímu zrušení FS a vzniku nového útvaru Pohraniční stráže (PS).¹⁰¹

Dne 1. ledna 1949 počala nově vzniklá PS pracovat v pohraničních územích pod dohledem Ministerstva vnitra. Jejich činností bylo chránit hranici celého Československa, avšak vyvstával s tím problém na základě nízké početní kapacity příslušníků tohoto útvaru. Došlo tak již na podzim roku 1950 k posílení těchto útvarů vojáky v základní službě i vojáky z povolání a celý tento útvar byl podroben velení z orgánu Ministerstva národní bezpečnosti. Doplnování stavu PS vojáky čs. armády pak probíhalo od jejího vzniku po celou dobu její existence na základě všeobecné branné povinnosti. Posílením PS v roce 1950 byl navýšen počet potřebných příslušníků PS na stanovený limit 18 000. Na základě zákona č. 69 z 11. července 1951 týkající se ochrany státních hranic byl oficiálně utvořen útvar PS z bývalých pohraničních útvarů SNB.¹⁰²

Na základě zlepšení ostrahy hranic bylo již v roce 1948 přistoupeno k jistým opatřením omezující vstup civilního obyvatelstva do blízkosti hranic. Týkalo se především obyvatelstva, které s danou lokalitou nemělo žádné vztahy. Na frekventovaných hraničních přechodech byly v této

¹⁰¹ PULEC, s. 15–17 .

¹⁰² PULEC, s. 19.

době postaveny ozbrojené hlídky, na přechodech s nižší frekvencí možného přechodu hranice byly vykopány příkopy o hloubce 120 cm a šířce 150 cm. Byl tak ve vzdálenosti cca 20 m přerušen možný přejezd hraniční čáry. Stalo se tak v důsledku nárůstu počtu případů přechodu státní hranice a nevíтанé emigrace československých občanů ze země.¹⁰³ Nutno podotknout, že tímto aktem bylo bráněno i neustálým pokusům přejít hranici z opačné strany, a to v pojetí odsunutých obyvatel tohoto území po 2. sv. válce, kteří se tímto způsobem vraceli pro majetek, který zde zanechali. Počátkem 50. let 20. stol. pak byla ustanovena dvě pásma pro zvýšení nepropustnosti hraničního území. S těmito pásmy pak vystal pro příhraniční obyvatelstvo nový režim volného pohybu v území hraničního pásma. Již rokem 1948 byl omezen vstup na toto území časovým úsekem od 5. hod. do 20. hod. a po zbývající dobu se nesmělo vycházet z domovů. Následně, vznikem a vytyčením pásem pomocí plechových cedulí informujících, v kterém pásmu se právě člověk pohybuje, byl vstup umožněn již pouze na povolení. Z této oblasti taktéž zmizeli jakékoliv ukazatele např. turistických míst. Na veřejných komunikacích, procházejících přes hraniční pásmo směrem do pásma zakázaného, byly postaveny uzamykatelné závory.¹⁰⁴ Vstup do tohoto pásma byl povolen jen ve výjimečných situacích velitelem jednotky PS a uskutečnil se tak jen v doprovodu příslušníka PS. Jednalo se především o vstup z nutnosti provedení lesní práce. Velikost obou pásem a její nutné hospodářské udržování vedly k rozhodnutí z r. 1964 o zrušení zakázaného pásma a zúžení jediného, pásma hraničního, na územní rozpětí 1-3 km od hraniční čáry.¹⁰⁵

Vývoj systému ochrany státních hranic, především západní hranice Československa, byl od vzniku samostatného státu ztěžován situací

¹⁰³ JÍLEK, *Železná opona-Česko-bavorská hranice 1948-1989*, s. 18.

¹⁰⁴ JÍLEK, *Železná opona-Československá státní hranice od Jáchymova*, s. 30.

¹⁰⁵ PULEC, s. 103–104.

odporu uznání této samostatnosti z řad německého obyvatelstva. Z těchto důvodů byla v r. 1936 ustanovena nová bezpečnostní jednotka pro oblast příhraničí s názvem Stráž obrany státu, složená z členů Finanční stráže (FS), četnictva, policie a vojska.¹⁰⁶ Tato ostraha hranic ovšem utrpěla újmu na své činnosti již v roce 1938. Finanční stráž byla přesunuta směrem do vnitrozemí a její činnost byla zcela ukončena 30. září 1940.¹⁰⁷

Situace po 2. sv. válce zejména v oblasti pohraničí nebyla příliš bezpečná. Byla zde na jedné straně přítomná okupační vojska, na straně druhé skupinky z části vojenského charakteru, a to např. revoluční gardy a partyzánské skupiny. Mezitím, co do této oblasti byly vysílány jednotky československé armády, aby svou přítomností rušily činnost výše uvedených polovojenských skupin, byly novou osvobozenou vládou Československa řešeny plány výstavby nového poválečného bezpečnostního aparátu. Vznikl Sbor národní bezpečnosti (SNB) a její následná nová jednotka s názvem Pohotovostní pluk 1 Národní bezpečnosti (NB). Obě složky byly vyslány do oblasti pohraničí. Ostrahu této pohraniční oblasti zajišťovalo tedy několik bezpečnostních jednotek současně. První jednotkou byla obnovená činnost FS, druhou tvořila stanice SNB se zmíněným plukem NB, třetí byly spolupracující armádní asistenční oddíly a čtvrtou tzv. motorizované záložní divize. V tomto složení pracovaly tyto jednotky na ostraze hranice do 1. ledna 1949, kdy došlo již ke zcela definitivnímu zrušení FS a vzniku nového útvaru Pohraniční stráže (PS).¹⁰⁸

Dne 1. ledna 1949 počala nově vzniklá PS pracovat v pohraničních územích pod dohledem Ministerstva vnitra. Jejich činností bylo chránit

¹⁰⁶ JÍLEK, *Železná opona-Česko-bavorská hranice 1948-1989*, s. 14.

¹⁰⁷ JÍLEK, *Železná opona-Československá státní hranice od Jáchymova*, s. 16.

¹⁰⁸ PULEC, s. 15–17 .

hranici celého Československa, avšak vyvstával s tím problém na základě nízké početní kapacity příslušníků tohoto útvaru. Došlo tak již na podzim roku 1950 k posílení těchto útvarů vojáky v základní službě i vojáky z povolání a celý tento útvar byl podroben velení z orgánu Ministerstva národní bezpečnosti. Doplnování stavu PS vojáky čs. armády pak probíhalo od jejího vzniku po celou dobu její existence na základě všeobecné branné povinnosti. Posílením PS v roce 1950 byl navýšen počet potřebných příslušníků PS na stanovený limit 18 000. Na základě zákona č. 69 z 11. července 1951 týkající se ochrany státních hranic byl oficiálně utvořen útvar PS z bývalých pohraničních útvarů SNB.¹⁰⁹

Na základě zlepšení ostrahy hranic bylo již v roce 1948 přistoupeno k jistým opatřením omezující vstup civilního obyvatelstva do blízkosti hranic. Týkalo se především obyvatelstva, které s danou lokalitou nemělo žádné vztahy. Na frekventovaných hraničních přechodech byly v této době postaveny ozbrojené hlídky, na přechodech s nižší frekvencí možného přechodu hranice byly vykopány příkopy o hloubce 120 cm a šířce 150 cm. Byl tak ve vzdálenosti cca 20 m přerušen možný přejezd hraniční čáry. Stalo se tak v důsledku nárůstu počtu případů přechodu státní hranice a nevíтанé emigrace československých občanů ze země.¹¹⁰ Nutno podotknout, že tímto aktem bylo bráněno i neustálým pokusům přejít hranici z opačné strany, a to v pojetí odsunutých obyvatel tohoto území po 2. sv. válce, kteří se tímto způsobem vraceli pro majetek, který zde zanechali. Počátkem 50. let 20. stol. pak byla ustanovena dvě pásma pro zvýšení nepropustnosti hraničního území. S těmito pásmy pak vystal pro příhraniční obyvatelstvo nový režim volného pohybu v území hraničního pásma. Již rokem 1948 byl omezen vstup na toto území

¹⁰⁹ PULEC, s. 19.

¹¹⁰ JÍLEK, *Železná opona-Česko-bavorská hranice 1948-1989*, s. 18.

časovým úsekem od 5. hod. do 20. hod. a po zbývající dobu se nesmělo vycházet z domovů. Následně, vznikem a vytyčením pásem pomocí plechových cedulí informujících, v kterém pásmu se právě člověk pohybuje, byl vstup umožněn již pouze na povolení. Z této oblasti taktéž zmizeli jakékoliv ukazatele např. turistických míst. Na veřejných komunikacích, procházejících přes hraniční pásmo směrem do pásma zakázaného, byly postaveny uzamykatelné závory.¹¹¹ Vstup do tohoto pásma byl povolen jen ve výjimečných situacích velitelem jednotky PS a uskutečnil se tak jen v doprovodu příslušníka PS. Jednalo se především o vstup z nutnosti provedení lesní práce. Velikost obou pásem a její nutné hospodářské udržování vedly k rozhodnutí z r. 1964 o zrušení zakázaného pásma a zúžení jediného, pásma hraničního, na územní rozpětí 1-3 km od hraniční čáry.¹¹²

Vývoj systému ochrany státních hranic, především západní hranice Československa, byl od vzniku samostatného státu ztěžován situací odporu uznání této samostatnosti z řad německého obyvatelstva. Z těchto důvodů byla v r. 1936 ustanovena nová bezpečnostní jednotka pro oblast příhraničí s názvem Stráž obrany státu, složená z členů Finanční stráže (FS), četnictva, policie a vojska.¹¹³ Tato ostraha hranic ovšem utrpěla újmu na své činnosti již v roce 1938. Finanční stráž byla přesunuta směrem do vnitrozemí a její činnost byla zcela ukončena 30. září 1940.¹¹⁴

Situace po 2. sv. válce zejména v oblasti pohraničí nebyla příliš bezpečná. Byla zde na jedné straně přítomná okupační vojska, na straně druhé skupinky z části vojenského charakteru, a to např. revoluční gardy a partyzánské skupiny. Mezitím, co do této oblasti byly vysílány jednotky

¹¹¹ JÍLEK, *Železná opona-Československá státní hranice od Jáchymova*, s. 30.

¹¹² PULEC, s. 103–104.

¹¹³ JÍLEK, *Železná opona-Česko-bavorská hranice 1948-1989*, s. 14.

¹¹⁴ JÍLEK, *Železná opona-Československá státní hranice od Jáchymova*, s. 16.

československé armády, aby svou přítomností rušily činnost výše uvedených polovojenských skupin, byly novou osvobozenou vládou Československa řešeny plány výstavby nového poválečného bezpečnostního aparátu. Vznikl Sbor národní bezpečnosti (SNB) a její následná nová jednotka s názvem Pohotovostní pluk 1 Národní bezpečnosti (NB). Obě složky byly vyslány do oblasti pohraničí. Ostrahu této pohraniční oblasti zajišťovalo tedy několik bezpečnostních jednotek současně. První jednotkou byla obnovená činnost FS, druhou tvořila stanice SNB se zmíněným plukem NB, třetí byly spolupracující armádní asistenční oddíly a čtvrtou tzv. motorizované záložní divize. V tomto složení pracovaly tyto jednotky na ostraze hranice do 1. ledna 1949, kdy došlo již ke zcela definitivnímu zrušení FS a vzniku nového útvaru Pohraniční stráže (PS).¹¹⁵

Dne 1. ledna 1949 počala nově vzniklá PS pracovat v pohraničních územích pod dohledem Ministerstva vnitra. Jejich činností bylo chránit hranici celého Československa, avšak vyvstával s tím problém na základě nízké početní kapacity příslušníků tohoto útvaru. Došlo tak již na podzim roku 1950 k posílení těchto útvarů vojáky v základní službě i vojáky z povolání a celý tento útvar byl podroben velení z orgánu Ministerstva národní bezpečnosti. Doplnování stavu PS vojáky čs. armády pak probíhalo od jejího vzniku po celou dobu její existence na základě všeobecné branné povinnosti. Posílením PS v roce 1950 byl navýšen počet potřebných příslušníků PS na stanovený limit 18 000. Na základě zákona č. 69 z 11. července 1951 týkající se ochrany státních hranic byl oficiálně utvořen útvar PS z bývalých pohraničních útvarů SNB.¹¹⁶

¹¹⁵ PULEC, s. 15–17 .

¹¹⁶ PULEC, s. 19.

Na základě zlepšení ostrahy hranic bylo již v roce 1948 přistoupeno k jistým opatřením omezující vstup civilního obyvatelstva do blízkosti hranic. Týkalo se především obyvatelstva, které s danou lokalitou nemělo žádné vztahy. Na frekventovaných hraničních přechodech byly v této době postaveny ozbrojené hlídky, na přechodech s nižší frekvencí možného přechodu hranice byly vykopány příkopy o hloubce 120 cm a šířce 150 cm. Byl tak ve vzdálenosti cca 20 m přerušen možný přejezd hraniční čáry. Stalo se tak v důsledku nárůstu počtu případů přechodu státní hranice a nevíтанé emigrace československých občanů ze země.¹¹⁷ Nutno podotknout, že tímto aktem bylo bráněno i neustálým pokusům přejít hranici z opačné strany, a to v pojetí odsunutých obyvatel tohoto území po 2. sv. válce, kteří se tímto způsobem vraceli pro majetek, který zde zanechali. Počátkem 50. let 20. stol. pak byla ustanovena dvě pásma pro zvýšení nepropustnosti hraničního území. S těmito pásmy pak vystal pro příhraniční obyvatelstvo nový režim volného pohybu v území hraničního pásma. Již rokem 1948 byl omezen vstup na toto území časovým úsekem od 5. hod. do 20. hod. a po zbývající dobu se nesmělo vycházet z domovů. Následně, vznikem a vytyčením pásem pomocí plechových cedulí informujících, v kterém pásmu se právě člověk pohybuje, byl vstup umožněn již pouze na povolení. Z této oblasti taktéž zmizeli jakékoliv ukazatele např. turistických míst. Na veřejných komunikacích, procházejících přes hraniční pásmo směrem do pásma zakázaného, byly postaveny uzamykatelné závory.¹¹⁸ Vstup do tohoto pásma byl povolen jen ve výjimečných situacích velitelem jednotky PS a uskutečnil se tak jen v doprovodu příslušníka PS. Jednalo se především o vstup z nutnosti provedení lesní práce. Velikost obou pásem a její nutné hospodářské udržování vedly k rozhodnutí z r. 1964 o zrušení

¹¹⁷ JÍLEK, *Železná opona-Česko-bavorská hranice 1948-1989*, s. 18.

¹¹⁸ JÍLEK, *Železná opona-Československá státní hranice od Jáchymova*, s. 30.

zakázaného pásma a zúžení jediného, pásma hraničního, na územní rozpětí 1-3 km od hraniční čáry.¹¹⁹

Vývoj systému ochrany státních hranic, především západní hranice Československa, byl od vzniku samostatného státu ztěžován situací odporu uznání této samostatnosti z řad německého obyvatelstva. Z těchto důvodů byla v r. 1936 ustanovena nová bezpečnostní jednotka pro oblast příhraničí s názvem Stráž obrany státu, složená z členů Finanční stráže (FS), četnictva, policie a vojska.¹²⁰ Tato ostraha hranic ovšem utrpěla újmu na své činnosti již v roce 1938. Finanční stráž byla přesunuta směrem do vnitrozemí a její činnost byla zcela ukončena 30. září 1940.¹²¹

Situace po 2. sv. válce zejména v oblasti pohraničí nebyla příliš bezpečná. Byla zde na jedné straně přítomná okupační vojska, na straně druhé skupinky z části vojenského charakteru, a to např. revoluční gardy a partyzánské skupiny. Mezitím, co do této oblasti byly vysílány jednotky československé armády, aby svou přítomností rušily činnost výše uvedených polovojenských skupin, byly novou osvobozenou vládou Československa řešeny plány výstavby nového poválečného bezpečnostního aparátu. Vznikl Sbor národní bezpečnosti (SNB) a její následná nová jednotka s názvem Pohotovostní pluk 1 Národní bezpečnosti (NB). Obě složky byly vyslány do oblasti pohraničí. Ostrahu této pohraniční oblasti zajišťovalo tedy několik bezpečnostních jednotek současně. První jednotkou byla obnovená činnost FS, druhou tvořila stanice SNB se zmíněným plukem NB, třetí byly spolupracující armádní asistenční oddíly a čtvrtou tzv. motorizované záložní divize. V tomto složení pracovaly tyto jednotky na ostraze hranice do 1. ledna 1949, kdy

¹¹⁹ PULEC, s. 103–104.

¹²⁰ JÍLEK, *Železná opona-Česko-bavorská hranice 1948-1989*, s. 14.

¹²¹ JÍLEK, *Železná opona-Československá státní hranice od Jáchymova*, s. 16.

došlo již ke zcela definitivnímu zrušení FS a vzniku nového útvaru Pohraniční stráže (PS).¹²²

Dne 1. ledna 1949 počala nově vzniklá PS pracovat v pohraničních územích pod dohledem Ministerstva vnitra. Jejich činností bylo chránit hranici celého Československa, avšak vyvstával s tím problém na základě nízké početní kapacity příslušníků tohoto útvaru. Došlo tak již na podzim roku 1950 k posílení těchto útvarů vojáky v základní službě i vojáky z povolání a celý tento útvar byl podroben velení z orgánu Ministerstva národní bezpečnosti. Doplňování stavu PS vojáky čs. armády pak probíhalo od jejího vzniku po celou dobu její existence na základě všeobecné branné povinnosti. Posílením PS v roce 1950 byl navýšen počet potřebných příslušníků PS na stanovený limit 18 000. Na základě zákona č. 69 z 11. července 1951 týkající se ochrany státních hranic byl oficiálně utvořen útvar PS z bývalých pohraničních útvarů SNB.¹²³

Na základě zlepšení ostrahy hranic bylo již v roce 1948 přistoupeno k jistým opatřením omezující vstup civilního obyvatelstva do blízkosti hranic. Týkalo se především obyvatelstva, které s danou lokalitou nemělo žádné vztahy. Na frekventovaných hraničních přechodech byly v této době postaveny ozbrojené hlídky, na přechodech s nižší frekvencí možného přechodu hranice byly vykopány příkopy o hloubce 120 cm a šířce 150 cm. Byl tak ve vzdálenosti cca 20 m přerušen možný přejezd hraniční čáry. Stalo se tak v důsledku nárůstu počtu případů přechodu státní hranice a nevíтанé emigrace československých občanů ze země.¹²⁴ Nutno podotknout, že tímto aktem bylo bráněno i neustálým pokusům přejít hranici z opačné strany, a to v pojetí odsunutých obyvatel tohoto

¹²² PULEC, s. 15–17 .

¹²³ PULEC, s. 19.

¹²⁴ JÍLEK, *Železná opona-Česko-bavorská hranice 1948-1989*, s. 18.

území po 2. sv. válce, kteří se tímto způsobem vraceli pro majetek, který zde zanechali. Počátkem 50. let 20. stol. pak byla ustanovena dvě pásma pro zvýšení nepropustnosti hraničního území. S těmito pásmy pak vystal pro příhraniční obyvatelstvo nový režim volného pohybu v území hraničního pásma. Již rokem 1948 byl omezen vstup na toto území časovým úsekem od 5. hod. do 20. hod. a po zbývající dobu se nesmělo vycházet z domovů. Následně, vznikem a vytyčením pásem pomocí plechových cedulí informujících, v kterém pásmu se právě člověk pohybuje, byl vstup umožněn již pouze na povolení. Z této oblasti taktéž zmizeli jakékoliv ukazatele např. turistických míst. Na veřejných komunikacích, procházejících přes hraniční pásmo směrem do pásma zakázaného, byly postaveny uzamykatelné závory.¹²⁵ Vstup do tohoto pásma byl povolen jen ve výjimečných situacích velitelem jednotky PS a uskutečnil se tak jen v doprovodu příslušníka PS. Jednalo se především o vstup z nutnosti provedení lesní práce. Velikost obou pásem a její nutné hospodářské udržování vedly k rozhodnutí z r. 1964 o zrušení zakázaného pásma a zúžení jediného, pásma hraničního, na územní rozpětí 1-3 km od hraniční čáry.¹²⁶

Vývoj systému ochrany státních hranic, především západní hranice Československa, byl od vzniku samostatného státu ztěžován situací odporu uznání této samostatnosti z řad německého obyvatelstva. Z těchto důvodů byla v r. 1936 ustanovena nová bezpečnostní jednotka pro oblast příhraničí s názvem Stráž obrany státu, složená z členů Finanční stráže (FS), četnictva, policie a vojska.¹²⁷ Tato ostraha hranic ovšem utrpěla újmu na své činnosti již v roce 1938. Finanční stráž byla

¹²⁵ JÍLEK, *Železná opona-Československá státní hranice od Jáchymova*, s. 30.

¹²⁶ PULEC, s. 103–104.

¹²⁷ JÍLEK, *Železná opona-Česko-bavorská hranice 1948-1989*, s. 14.

přesunuta směrem do vnitrozemí a její činnost byla zcela ukončena 30. září 1940.¹²⁸

Situace po 2. sv. válce zejména v oblasti pohraničí nebyla příliš bezpečná. Byla zde na jedné straně přítomná okupační vojska, na straně druhé skupinky z části vojenského charakteru, a to např. revoluční gardy a partyzánské skupiny. Mezitím, co do této oblasti byly vysílány jednotky československé armády, aby svou přítomností rušily činnost výše uvedených polovojenských skupin, byly novou osvobozenou vládou Československa řešeny plány výstavby nového poválečného bezpečnostního aparátu. Vznikl Sbor národní bezpečnosti (SNB) a její následná nová jednotka s názvem Pohotovostní pluk 1 Národní bezpečnosti (NB). Obě složky byly vyslány do oblasti pohraničí. Ostrahu této pohraniční oblasti zajišťovalo tedy několik bezpečnostních jednotek současně. První jednotkou byla obnovená činnost FS, druhou tvořila stanice SNB se zmíněným plukem NB, třetí byly spolupracující armádní asistenční oddíly a čtvrtou tzv. motorizované záložní divize. V tomto složení pracovaly tyto jednotky na ostraze hranice do 1. ledna 1949, kdy došlo již ke zcela definitivnímu zrušení FS a vzniku nového útvaru Pohraniční stráž (PS).¹²⁹

Dne 1. ledna 1949 počala nově vzniklá PS pracovat v pohraničních územích pod dohledem Ministerstva vnitra. Jejich činností bylo chránit hranici celého Československa, avšak vyvstával s tím problém na základě nízké početní kapacity příslušníků tohoto útvaru. Došlo tak již na podzim roku 1950 k posílení těchto útvarů vojáky v základní službě i vojáky z povolání a celý tento útvar byl podroben velení z orgánu Ministerstva národní bezpečnosti. Doplňování stavu PS vojáky čs. armády pak probíhalo od jejího vzniku po celou dobu její existence na

¹²⁸ JÍLEK, *Železná opona-Československá státní hranice od Jáchymova*, s. 16.

¹²⁹ PULEC, s. 15–17 .

základě všeobecné branné povinnosti. Posílením PS v roce 1950 byl navýšen počet potřebných příslušníků PS na stanovený limit 18 000. Na základě zákona č. 69 z 11. července 1951 týkající se ochrany státních hranic byl oficiálně utvořen útvar PS z bývalých pohraničních útvarů SNB.¹³⁰

Na základě zlepšení ostrahy hranic bylo již v roce 1948 přistoupeno k jistým opatřením omezující vstup civilního obyvatelstva do blízkosti hranic. Týkalo se především obyvatelstva, které s danou lokalitou nemělo žádné vztahy. Na frekventovaných hraničních přechodech byly v této době postaveny ozbrojené hlídky, na přechodech s nižší frekvencí možného přechodu hranice byly vykopány příkopy o hloubce 120 cm a šířce 150 cm. Byl tak ve vzdálenosti cca 20 m přerušen možný přejezd hraniční čáry. Stalo se tak v důsledku nárůstu počtu případů přechodu státní hranice a nevídané emigrace československých občanů ze země.¹³¹ Nutno podotknout, že tímto aktem bylo bráněno i neustálým pokusům přejít hranici z opačné strany, a to v pojetí odsunutých obyvatel tohoto území po 2. sv. válce, kteří se tímto způsobem vraceli pro majetek, který zde zanechali. Počátkem 50. let 20. stol. pak byla ustanovena dvě pásma pro zvýšení nepropustnosti hraničního území. S těmito pásmy pak vystal pro příhraniční obyvatelstvo nový režim volného pohybu v území hraničního pásma. Již rokem 1948 byl omezen vstup na toto území časovým úsekem od 5. hod. do 20. hod. a po zbývající dobu se nesmělo vycházet z domovů. Následně, vznikem a vytyčením pásem pomocí plechových cedulí informujících, v kterém pásmu se právě člověk pohybuje, byl vstup umožněn již pouze na povolení. Z této oblasti taktéž zmizeli jakékoliv ukazatele např. turistických míst. Na veřejných komunikacích, procházejících přes hraniční pásmo směrem do pásma

¹³⁰ PULEC, s. 19.

¹³¹ JÍLEK, *Železná opona-Česko-bavorská hranice 1948-1989*, s. 18.

zakázaného, byly postaveny uzamykatelné závory.¹³² Vstup do tohoto pásma byl povolen jen ve výjimečných situacích velitelem jednotky PS a uskutečnil se tak jen v doprovodu příslušníka PS. Jednalo se především o vstup z nutnosti provedení lesní práce. Velikost obou pásem a její nutné hospodářské udržování vedly k rozhodnutí z r. 1964 o zrušení zakázaného pásma a zúžení jediného, pásma hraničního, na územní rozpětí 1-3 km od hraniční čáry.¹³³

Vývoj systému ochrany státních hranic, především západní hranice Československa, byl od vzniku samostatného státu ztěžován situací odporu uznání této samostatnosti z řad německého obyvatelstva. Z těchto důvodů byla v r. 1936 ustanovena nová bezpečnostní jednotka pro oblast příhraničí s názvem Stráž obrany státu, složená z členů Finanční stráže (FS), četnictva, policie a vojska.¹³⁴ Tato ostraha hranic ovšem utrpěla újmu na své činnosti již v roce 1938. Finanční stráž byla přesunuta směrem do vnitrozemí a její činnost byla zcela ukončena 30. září 1940.¹³⁵

Situace po 2. sv. válce zejména v oblasti pohraničí nebyla příliš bezpečná. Byla zde na jedné straně přítomná okupační vojska, na straně druhé skupinky z části vojenského charakteru, a to např. revoluční gardy a partyzánské skupiny. Mezitím, co do této oblasti byly vysílány jednotky československé armády, aby svou přítomností rušily činnost výše uvedených polovojenských skupin, byly novou osvobozenou vládou Československa řešeny plány výstavby nového poválečného bezpečnostního aparátu. Vznikl Sbor národní bezpečnosti (SNB) a její následná nová jednotka s názvem Pohotovostní pluk 1 Národní bezpečnosti (NB). Obě složky byly vyslány do oblasti pohraničí. Ostrahu

¹³² JÍLEK, *Železná opona-Československá státní hranice od Jáchymova*, s. 30.

¹³³ PULEC, s. 103–104.

¹³⁴ JÍLEK, *Železná opona-Česko-bavorská hranice 1948-1989*, s. 14.

¹³⁵ JÍLEK, *Železná opona-Československá státní hranice od Jáchymova*, s. 16.

této pohraniční oblasti zajišťovalo tedy několik bezpečnostních jednotek současně. První jednotkou byla obnovená činnost FS, druhou tvořila stanice SNB se zmíněným plukem NB, třetí byly spolupracující armádní asistenční oddíly a čtvrtou tzv. motorizované záložní divize. V tomto složení pracovaly tyto jednotky na ostraze hranice do 1. ledna 1949, kdy došlo již ke zcela definitivnímu zrušení FS a vzniku nového útvaru Pohraniční stráže (PS).¹³⁶

Dne 1. ledna 1949 počala nově vzniklá PS pracovat v pohraničních územích pod dohledem Ministerstva vnitra. Jejich činností bylo chránit hranici celého Československa, avšak vyvstával s tím problém na základě nízké početní kapacity příslušníků tohoto útvaru. Došlo tak již na podzim roku 1950 k posílení těchto útvarů vojáky v základní službě i vojáky z povolání a celý tento útvar byl podroben velení z orgánu Ministerstva národní bezpečnosti. Doplnování stavu PS vojáky čs. armády pak probíhalo od jejího vzniku po celou dobu její existence na základě všeobecné branné povinnosti. Posílením PS v roce 1950 byl navýšen počet potřebných příslušníků PS na stanovený limit 18 000. Na základě zákona č. 69 z 11. července 1951 týkající se ochrany státních hranic byl oficiálně utvořen útvar PS z bývalých pohraničních útvarů SNB.¹³⁷

Na základě zlepšení ostrahy hranic bylo již v roce 1948 přistoupeno k jistým opatřením omezující vstup civilního obyvatelstva do blízkosti hranic. Týkalo se především obyvatelstva, které s danou lokalitou nemělo žádné vztahy. Na frekventovaných hraničních přechodech byly v této době postaveny ozbrojené hlídky, na přechodech s nižší frekvencí možného přechodu hranice byly vykopány příkopy o hloubce 120 cm a šířce 150 cm. Byl tak ve vzdálenosti cca 20 m přerušen možný přejezd

¹³⁶ PULEC, s. 15–17 .

¹³⁷ PULEC, s. 19.

hraniční čáry. Stalo se tak v důsledku nárůstu počtu případů přechodu státní hranice a nevíтанé emigrace československých občanů ze země.¹³⁸ Nutno podotknout, že tímto aktem bylo bráněno i neustálým pokusům přejít hranici z opačné strany, a to v pojetí odsunutých obyvatel tohoto území po 2. sv. válce, kteří se tímto způsobem vraceli pro majetek, který zde zanechali. Počátkem 50. let 20. stol. pak byla ustanovena dvě pásma pro zvýšení nepropustnosti hraničního území. S těmito pásmy pak vystal pro příhraniční obyvatelstvo nový režim volného pohybu v území hraničního pásma. Již rokem 1948 byl omezen vstup na toto území časovým úsekem od 5. hod. do 20. hod. a po zbývající dobu se nesmělo vycházet z domovů. Následně, vznikem a vytyčením pásem pomocí plechových cedulí informujících, v kterém pásmu se právě člověk pohybuje, byl vstup umožněn již pouze na povolení. Z této oblasti taktéž zmizeli jakékoliv ukazatele např. turistických míst. Na veřejných komunikacích, procházejících přes hraniční pásmo směrem do pásma zakázaného, byly postaveny uzamykatelné závory.¹³⁹ Vstup do tohoto pásma byl povolen jen ve výjimečných situacích velitelem jednotky PS a uskutečnil se tak jen v doprovodu příslušníka PS. Jednalo se především o vstup z nutnosti provedení lesní práce. Velikost obou pásem a její nutné hospodářské udržování vedly k rozhodnutí z r. 1964 o zrušení zakázaného pásma a zúžení jediného, pásma hraničního, na územní rozpětí 1-3 km od hraniční čáry.¹⁴⁰

Vývoj systému ochrany státních hranic, především západní hranice Československa, byl od vzniku samostatného státu ztěžován situací odporu uznání této samostatnosti z řad německého obyvatelstva. Z těchto důvodů byla v r. 1936 ustanovena nová bezpečnostní jednotka pro oblast příhraničí s názvem Stráž obrany státu, složená z členů

¹³⁸ JÍLEK, *Železná opona-Česko-bavorská hranice 1948-1989*, s. 18.

¹³⁹ JÍLEK, *Železná opona-Československá státní hranice od Jáchymova*, s. 30.

¹⁴⁰ PULEC, s. 103–104.

Finanční stráž (FS), četnictva, policie a vojska.¹⁴¹ Tato ostraha hranic ovšem utrpěla újmu na své činnosti již v roce 1938. Finanční stráž byla přesunuta směrem do vnitrozemí a její činnost byla zcela ukončena 30. září 1940.¹⁴²

Situace po 2. sv. válce zejména v oblasti pohraničí nebyla příliš bezpečná. Byla zde na jedné straně přítomná okupační vojska, na straně druhé skupinky z části vojenského charakteru, a to např. revoluční gardy a partyzánské skupiny. Mezitím, co do této oblasti byly vysílány jednotky československé armády, aby svou přítomností rušily činnost výše uvedených polovojenských skupin, byly novou osvobozenou vládou Československa řešeny plány výstavby nového poválečného bezpečnostního aparátu. Vznikl Sbor národní bezpečnosti (SNB) a její následná nová jednotka s názvem Pohotovostní pluk 1 Národní bezpečnosti (NB). Obě složky byly vyslány do oblasti pohraničí. Ostrahu této pohraniční oblasti zajišťovalo tedy několik bezpečnostních jednotek současně. První jednotkou byla obnovená činnost FS, druhou tvořila stanice SNB se zmíněným plukem NB, třetí byly spolupracující armádní asistenční oddíly a čtvrtou tzv. motorizované záložní divize. V tomto složení pracovaly tyto jednotky na ostraze hranice do 1. ledna 1949, kdy došlo již ke zcela definitivnímu zrušení FS a vzniku nového útvaru Pohraniční stráž (PS).¹⁴³

Dne 1. ledna 1949 počala nově vzniklá PS pracovat v pohraničních územích pod dohledem Ministerstva vnitra. Jejich činností bylo chránit hranici celého Československa, avšak vyvstával s tím problém na základě nízké početní kapacity příslušníků tohoto útvaru. Došlo tak již na podzim roku 1950 k posílení těchto útvarů vojáky v základní službě i

¹⁴¹ JÍLEK, *Železná opona-Česko-bavorská hranice 1948-1989*, s. 14.

¹⁴² JÍLEK, *Železná opona-Československá státní hranice od Jáchymova*, s. 16.

¹⁴³ PULEC, s. 15–17 .

vojáky z povolání a celý tento útvar byl podroben velení z orgánu Ministerstva národní bezpečnosti. Doplňování stavu PS vojáky čs. armády pak probíhalo od jejího vzniku po celou dobu její existence na základě všeobecné branné povinnosti. Posílením PS v roce 1950 byl navýšen počet potřebných příslušníků PS na stanovený limit 18 000. Na základě zákona č. 69 z 11. července 1951 týkající se ochrany státních hranic byl oficiálně utvořen útvar PS z bývalých pohraničních útvarů SNB.¹⁴⁴

Na základě zlepšení ostrahy hranic bylo již v roce 1948 přistoupeno k jistým opatřením omezující vstup civilního obyvatelstva do blízkosti hranic. Týkalo se především obyvatelstva, které s danou lokalitou nemělo žádné vztahy. Na frekventovaných hraničních přechodech byly v této době postaveny ozbrojené hlídky, na přechodech s nižší frekvencí možného přechodu hranice byly vykopány příkopy o hloubce 120 cm a šířce 150 cm. Byl tak ve vzdálenosti cca 20 m přerušen možný přejezd hraniční čáry. Stalo se tak v důsledku nárůstu počtu případů přechodu státní hranice a nevíтанé emigrace československých občanů ze země.¹⁴⁵ Nutno podotknout, že tímto aktem bylo bráněno i neustálým pokusům přejít hranici z opačné strany, a to v pojetí odsunutých obyvatel tohoto území po 2. sv. válce, kteří se tímto způsobem vraceli pro majetek, který zde zanechali. Počátkem 50. let 20. stol. pak byla ustanovena dvě pásma pro zvýšení nepropustnosti hraničního území. S těmito pásmy pak vystal pro příhraniční obyvatelstvo nový režim volného pohybu v území hraničního pásma. Již rokem 1948 byl omezen vstup na toto území časovým úsekem od 5. hod. do 20. hod. a po zbývající dobu se nesmělo vycházet z domovů. Následně, vznikem a vytyčením pásem pomocí plechových cedulí informujících, v kterém pásmu se právě člověk

¹⁴⁴ PULEC, s. 19.

¹⁴⁵ JÍLEK, *Železná opona-Česko-bavorská hranice 1948-1989*, s. 18.

pohybuje, byl vstup umožněn již pouze na povolení. Z této oblasti taktéž zmizeli jakékoliv ukazatele např. turistických míst. Na veřejných komunikacích, procházejících přes hraniční pásmo směrem do pásma zakázaného, byly postaveny uzamykatelné závory.¹⁴⁶ Vstup do tohoto pásma byl povolen jen ve výjimečných situacích velitelem jednotky PS a uskutečnil se tak jen v doprovodu příslušníka PS. Jednalo se především o vstup z nutnosti provedení lesní práce. Velikost obou pásem a její nutné hospodářské udržování vedly k rozhodnutí z r. 1964 o zrušení zakázaného pásma a zúžení jediného, pásma hraničního, na územní rozpětí 1-3 km od hraniční čáry.¹⁴⁷

Vývoj systému ochrany státních hranic, především západní hranice Československa, byl od vzniku samostatného státu ztěžován situací odporu uznání této samostatnosti z řad německého obyvatelstva. Z těchto důvodů byla v r. 1936 ustanovena nová bezpečnostní jednotka pro oblast příhraničí s názvem Stráž obrany státu, složená z členů Finanční stráže (FS), četnictva, policie a vojska.¹⁴⁸ Tato ostraha hranic ovšem utrpěla újmu na své činnosti již v roce 1938. Finanční stráž byla přesunuta směrem do vnitrozemí a její činnost byla zcela ukončena 30. září 1940.¹⁴⁹

Situace po 2. sv. válce zejména v oblasti pohraničí nebyla příliš bezpečná. Byla zde na jedné straně přítomná okupační vojska, na straně druhé skupinky z části vojenského charakteru, a to např. revoluční gardy a partyzánské skupiny. Mezitím, co do této oblasti byly vysílány jednotky československé armády, aby svou přítomností rušily činnost výše uvedených polovojenských skupin, byly novou osvobozenou vládou Československa řešeny plány výstavby nového poválečného

¹⁴⁶ JÍLEK, *Železná opona-Československá státní hranice od Jáchymova*, s. 30.

¹⁴⁷ PULEC, s. 103–104.

¹⁴⁸ JÍLEK, *Železná opona-Česko-bavorská hranice 1948-1989*, s. 14.

¹⁴⁹ JÍLEK, *Železná opona-Československá státní hranice od Jáchymova*, s. 16.

bezpečnostního aparátu. Vznikl Sbor národní bezpečnosti (SNB) a její následná nová jednotka s názvem Pohotovostní pluk 1 Národní bezpečnosti (NB). Obě složky byly vyslány do oblasti pohraničí. Ostrahu této pohraniční oblasti zajišťovalo tedy několik bezpečnostních jednotek současně. První jednotkou byla obnovená činnost FS, druhou tvořila stanice SNB se zmíněným plukem NB, třetí byly spolupracující armádní asistenční oddíly a čtvrtou tzv. motorizované záložní divize. V tomto složení pracovaly tyto jednotky na ostraze hranice do 1. ledna 1949, kdy došlo již ke zcela definitivnímu zrušení FS a vzniku nového útvaru Pohraniční stráže (PS).¹⁵⁰

Dne 1. ledna 1949 počala nově vzniklá PS pracovat v pohraničních územích pod dohledem Ministerstva vnitra. Jejich činností bylo chránit hranici celého Československa, avšak vyvstával s tím problém na základě nízké početní kapacity příslušníků tohoto útvaru. Došlo tak již na podzim roku 1950 k posílení těchto útvarů vojáky v základní službě i vojáky z povolání a celý tento útvar byl podroben velení z orgánu Ministerstva národní bezpečnosti. Doplnování stavu PS vojáky čs. armády pak probíhalo od jejího vzniku po celou dobu její existence na základě všeobecné branné povinnosti. Posílením PS v roce 1950 byl navýšen počet potřebných příslušníků PS na stanovený limit 18 000. Na základě zákona č. 69 z 11. července 1951 týkající se ochrany státních hranic byl oficiálně utvořen útvar PS z bývalých pohraničních útvarů SNB.¹⁵¹

Na základě zlepšení ostrahy hranic bylo již v roce 1948 přistoupeno k jistým opatřením omezující vstup civilního obyvatelstva do blízkosti hranic. Týkalo se především obyvatelstva, které s danou lokalitou nemělo žádné vztahy. Na frekventovaných hraničních přechodech byly v této

¹⁵⁰ PULEC, s. 15–17 .

¹⁵¹ PULEC, s. 19.

době postaveny ozbrojené hlídky, na přechodech s nižší frekvencí možného přechodu hranice byly vykopány příkopy o hloubce 120 cm a šířce 150 cm. Byl tak ve vzdálenosti cca 20 m přerušen možný přejezd hraniční čáry. Stalo se tak v důsledku nárůstu počtu případů přechodu státní hranice a nevíтанé emigrace československých občanů ze země.¹⁵² Nutno podotknout, že tímto aktem bylo bráněno i neustálým pokusům přejít hranici z opačné strany, a to v pojetí odsunutých obyvatel tohoto území po 2. sv. válce, kteří se tímto způsobem vraceli pro majetek, který zde zanechali. Počátkem 50. let 20. stol. pak byla ustanovena dvě pásma pro zvýšení nepropustnosti hraničního území. S těmito pásmy pak vystal pro příhraniční obyvatelstvo nový režim volného pohybu v území hraničního pásma. Již rokem 1948 byl omezen vstup na toto území časovým úsekem od 5. hod. do 20. hod. a po zbývající dobu se nesmělo vycházet z domovů. Následně, vznikem a vytyčením pásem pomocí plechových cedulí informujících, v kterém pásmu se právě člověk pohybuje, byl vstup umožněn již pouze na povolení. Z této oblasti taktéž zmizeli jakékoliv ukazatele např. turistických míst. Na veřejných komunikacích, procházejících přes hraniční pásmo směrem do pásma zakázaného, byly postaveny uzamykatelné závory.¹⁵³ Vstup do tohoto pásma byl povolen jen ve výjimečných situacích velitelem jednotky PS a uskutečnil se tak jen v doprovodu příslušníka PS. Jednalo se především o vstup z nutnosti provedení lesní práce. Velikost obou pásem a její nutné hospodářské udržování vedly k rozhodnutí z r. 1964 o zrušení zakázaného pásma a zúžení jediného, pásma hraničního, na územní rozpětí 1-3 km od hraniční čáry.¹⁵⁴

Vývoj systému ochrany státních hranic, především západní hranice Československa, byl od vzniku samostatného státu ztěžován situací

¹⁵² JÍLEK, *Železná opona-Česko-bavorská hranice 1948-1989*, s. 18.

¹⁵³ JÍLEK, *Železná opona-Československá státní hranice od Jáchymova*, s. 30.

¹⁵⁴ PULEC, s. 103–104.

odporu uznání této samostatnosti z řad německého obyvatelstva. Z těchto důvodů byla v r. 1936 ustanovena nová bezpečnostní jednotka pro oblast příhraničí s názvem Stráž obrany státu, složená z členů Finanční stráže (FS), četnictva, policie a vojska.¹⁵⁵ Tato ostraha hranic ovšem utrpěla újmu na své činnosti již v roce 1938. Finanční stráž byla přesunuta směrem do vnitrozemí a její činnost byla zcela ukončena 30. září 1940.¹⁵⁶

Situace po 2. sv. válce zejména v oblasti pohraničí nebyla příliš bezpečná. Byla zde na jedné straně přítomná okupační vojska, na straně druhé skupinky z části vojenského charakteru, a to např. revoluční gardy a partyzánské skupiny. Mezitím, co do této oblasti byly vysílány jednotky československé armády, aby svou přítomností rušily činnost výše uvedených polovojenských skupin, byly novou osvobozenou vládou Československa řešeny plány výstavby nového poválečného bezpečnostního aparátu. Vznikl Sbor národní bezpečnosti (SNB) a její následná nová jednotka s názvem Pohotovostní pluk 1 Národní bezpečnosti (NB). Obě složky byly vyslány do oblasti pohraničí. Ostrahu této pohraniční oblasti zajišťovalo tedy několik bezpečnostních jednotek současně. První jednotkou byla obnovená činnost FS, druhou tvořila stanice SNB se zmíněným plukem NB, třetí byly spolupracující armádní asistenční oddíly a čtvrtou tzv. motorizované záložní divize. V tomto složení pracovaly tyto jednotky na ostraze hranice do 1. ledna 1949, kdy došlo již ke zcela definitivnímu zrušení FS a vzniku nového útvaru Pohraniční stráže (PS).¹⁵⁷

Dne 1. ledna 1949 počala nově vzniklá PS pracovat v pohraničních územích pod dohledem Ministerstva vnitra. Jejich činností bylo chránit

¹⁵⁵ JÍLEK, *Železná opona-Česko-bavorská hranice 1948-1989*, s. 14.

¹⁵⁶ JÍLEK, *Železná opona-Československá státní hranice od Jáchymova*, s. 16.

¹⁵⁷ PULEC, s. 15–17 .

hranici celého Československa, avšak vyvstával s tím problém na základě nízké početní kapacity příslušníků tohoto útvaru. Došlo tak již na podzim roku 1950 k posílení těchto útvarů vojáky v základní službě i vojáky z povolání a celý tento útvar byl podroben velení z orgánu Ministerstva národní bezpečnosti. Doplnování stavu PS vojáky čs. armády pak probíhalo od jejího vzniku po celou dobu její existence na základě všeobecné branné povinnosti. Posílením PS v roce 1950 byl navýšen počet potřebných příslušníků PS na stanovený limit 18 000. Na základě zákona č. 69 z 11. července 1951 týkající se ochrany státních hranic byl oficiálně utvořen útvar PS z bývalých pohraničních útvarů SNB.¹⁵⁸

Na základě zlepšení ostrahy hranic bylo již v roce 1948 přistoupeno k jistým opatřením omezující vstup civilního obyvatelstva do blízkosti hranic. Týkalo se především obyvatelstva, které s danou lokalitou nemělo žádné vztahy. Na frekventovaných hraničních přechodech byly v této době postaveny ozbrojené hlídky, na přechodech s nižší frekvencí možného přechodu hranice byly vykopány příkopy o hloubce 120 cm a šířce 150 cm. Byl tak ve vzdálenosti cca 20 m přerušen možný přejezd hraniční čáry. Stalo se tak v důsledku nárůstu počtu případů přechodu státní hranice a nevíтанé emigrace československých občanů ze země.¹⁵⁹ Nutno podotknout, že tímto aktem bylo bráněno i neustálým pokusům přejít hranici z opačné strany, a to v pojetí odsunutých obyvatel tohoto území po 2. sv. válce, kteří se tímto způsobem vraceli pro majetek, který zde zanechali. Počátkem 50. let 20. stol. pak byla ustanovena dvě pásma pro zvýšení nepropustnosti hraničního území. S těmito pásmy pak vystal pro příhraniční obyvatelstvo nový režim volného pohybu v území hraničního pásma. Již rokem 1948 byl omezen vstup na toto území

¹⁵⁸ PULEC, s. 19.

¹⁵⁹ JÍLEK, *Železná opona-Česko-bavorská hranice 1948-1989*, s. 18.

časovým úsekem od 5. hod. do 20. hod. a po zbývající dobu se nesmělo vycházet z domovů. Následně, vznikem a vytyčením pásem pomocí plechových cedulí informujících, v kterém pásmu se právě člověk pohybuje, byl vstup umožněn již pouze na povolení. Z této oblasti taktéž zmizeli jakékoliv ukazatele např. turistických míst. Na veřejných komunikacích, procházejících přes hraniční pásmo směrem do pásma zakázaného, byly postaveny uzamykatelné závory.¹⁶⁰ Vstup do tohoto pásma byl povolen jen ve výjimečných situacích velitelem jednotky PS a uskutečnil se tak jen v doprovodu příslušníka PS. Jednalo se především o vstup z nutnosti provedení lesní práce. Velikost obou pásem a její nutné hospodářské udržování vedly k rozhodnutí z r. 1964 o zrušení zakázaného pásma a zúžení jediného, pásma hraničního, na územní rozpětí 1-3 km od hraniční čáry.¹⁶¹

Vývoj systému ochrany státních hranic, především západní hranice Československa, byl od vzniku samostatného státu ztěžován situací odporu uznání této samostatnosti z řad německého obyvatelstva. Z těchto důvodů byla v r. 1936 ustanovena nová bezpečnostní jednotka pro oblast příhraničí s názvem Stráž obrany státu, složená z členů Finanční stráže (FS), četnictva, policie a vojska.¹⁶² Tato ostraha hranic ovšem utrpěla újmu na své činnosti již v roce 1938. Finanční stráž byla přesunuta směrem do vnitrozemí a její činnost byla zcela ukončena 30. září 1940.¹⁶³

Situace po 2. sv. válce zejména v oblasti pohraničí nebyla příliš bezpečná. Byla zde na jedné straně přítomná okupační vojska, na straně druhé skupinky z části vojenského charakteru, a to např. revoluční gardy a partyzánské skupiny. Mezitím, co do této oblasti byly vysílány jednotky

¹⁶⁰ JÍLEK, *Železná opona-Československá státní hranice od Jáchymova*, s. 30.

¹⁶¹ PULEC, s. 103–104.

¹⁶² JÍLEK, *Železná opona-Česko-bavorská hranice 1948-1989*, s. 14.

¹⁶³ JÍLEK, *Železná opona-Československá státní hranice od Jáchymova*, s. 16.

československé armády, aby svou přítomností rušily činnost výše uvedených polovojenských skupin, byly novou osvobozenou vládou Československa řešeny plány výstavby nového poválečného bezpečnostního aparátu. Vznikl Sbor národní bezpečnosti (SNB) a její následná nová jednotka s názvem Pohotovostní pluk 1 Národní bezpečnosti (NB). Obě složky byly vyslány do oblasti pohraničí. Ostrahu této pohraniční oblasti zajišťovalo tedy několik bezpečnostních jednotek současně. První jednotkou byla obnovená činnost FS, druhou tvořila stanice SNB se zmíněným plukem NB, třetí byly spolupracující armádní asistenční oddíly a čtvrtou tzv. motorizované záložní divize. V tomto složení pracovaly tyto jednotky na ostraze hranice do 1. ledna 1949, kdy došlo již ke zcela definitivnímu zrušení FS a vzniku nového útvaru Pohraniční stráže (PS).¹⁶⁴

Dne 1. ledna 1949 počala nově vzniklá PS pracovat v pohraničních územích pod dohledem Ministerstva vnitra. Jejich činností bylo chránit hranici celého Československa, avšak vyvstával s tím problém na základě nízké početní kapacity příslušníků tohoto útvaru. Došlo tak již na podzim roku 1950 k posílení těchto útvarů vojáky v základní službě i vojáky z povolání a celý tento útvar byl podroben velení z orgánu Ministerstva národní bezpečnosti. Doplnování stavu PS vojáky čs. armády pak probíhalo od jejího vzniku po celou dobu její existence na základě všeobecné branné povinnosti. Posílením PS v roce 1950 byl navýšen počet potřebných příslušníků PS na stanovený limit 18 000. Na základě zákona č. 69 z 11. července 1951 týkající se ochrany státních hranic byl oficiálně utvořen útvar PS z bývalých pohraničních útvarů SNB.¹⁶⁵

¹⁶⁴ PULEC, s. 15–17 .

¹⁶⁵ PULEC, s. 19.

Na základě zlepšení ostrahy hranic bylo již v roce 1948 přistoupeno k jistým opatřením omezující vstup civilního obyvatelstva do blízkosti hranic. Týkalo se především obyvatelstva, které s danou lokalitou nemělo žádné vztahy. Na frekventovaných hraničních přechodech byly v této době postaveny ozbrojené hlídky, na přechodech s nižší frekvencí možného přechodu hranice byly vykopány příkopy o hloubce 120 cm a šířce 150 cm. Byl tak ve vzdálenosti cca 20 m přerušen možný přejezd hraniční čáry. Stalo se tak v důsledku nárůstu počtu případů přechodu státní hranice a nevíтанé emigrace československých občanů ze země.¹⁶⁶ Nutno podotknout, že tímto aktem bylo bráněno i neustálým pokusům přejít hranici z opačné strany, a to v pojetí odsunutých obyvatel tohoto území po 2. sv. válce, kteří se tímto způsobem vraceli pro majetek, který zde zanechali. Počátkem 50. let 20. stol. pak byla ustanovena dvě pásma pro zvýšení nepropustnosti hraničního území. S těmito pásmy pak vystal pro příhraniční obyvatelstvo nový režim volného pohybu v území hraničního pásma. Již rokem 1948 byl omezen vstup na toto území časovým úsekem od 5. hod. do 20. hod. a po zbývající dobu se nesmělo vycházet z domovů. Následně, vznikem a vytyčením pásem pomocí plechových cedulí informujících, v kterém pásmu se právě člověk pohybuje, byl vstup umožněn již pouze na povolení. Z této oblasti taktéž zmizeli jakékoliv ukazatele např. turistických míst. Na veřejných komunikacích, procházejících přes hraniční pásmo směrem do pásma zakázaného, byly postaveny uzamykatelné závory.¹⁶⁷ Vstup do tohoto pásma byl povolen jen ve výjimečných situacích velitelem jednotky PS a uskutečnil se tak jen v doprovodu příslušníka PS. Jednalo se především o vstup z nutnosti provedení lesní práce. Velikost obou pásem a její nutné hospodářské udržování vedly k rozhodnutí z r. 1964 o zrušení

¹⁶⁶ JÍLEK, *Železná opona-Česko-bavorská hranice 1948-1989*, s. 18.

¹⁶⁷ JÍLEK, *Železná opona-Československá státní hranice od Jáchymova*, s. 30.

zakázaného pásma a zúžení jediného, pásma hraničního, na územní rozpětí 1-3 km od hraniční čáry.¹⁶⁸

Vývoj systému ochrany státních hranic, především západní hranice Československa, byl od vzniku samostatného státu ztěžován situací odporu uznání této samostatnosti z řad německého obyvatelstva. Z těchto důvodů byla v r. 1936 ustanovena nová bezpečnostní jednotka pro oblast příhraničí s názvem Stráž obrany státu, složená z členů Finanční stráže (FS), četnictva, policie a vojska.¹⁶⁹ Tato ostraha hranic ovšem utrpěla újmu na své činnosti již v roce 1938. Finanční stráž byla přesunuta směrem do vnitrozemí a její činnost byla zcela ukončena 30. září 1940.¹⁷⁰

Situace po 2. sv. válce zejména v oblasti pohraničí nebyla příliš bezpečná. Byla zde na jedné straně přítomná okupační vojska, na straně druhé skupinky z části vojenského charakteru, a to např. revoluční gardy a partyzánské skupiny. Mezitím, co do této oblasti byly vysílány jednotky československé armády, aby svou přítomností rušily činnost výše uvedených polovojenských skupin, byly novou osvobozenou vládou Československa řešeny plány výstavby nového poválečného bezpečnostního aparátu. Vznikl Sbor národní bezpečnosti (SNB) a její následná nová jednotka s názvem Pohotovostní pluk 1 Národní bezpečnosti (NB). Obě složky byly vyslány do oblasti pohraničí. Ostrahu této pohraniční oblasti zajišťovalo tedy několik bezpečnostních jednotek současně. První jednotkou byla obnovená činnost FS, druhou tvořila stanice SNB se zmíněným plukem NB, třetí byly spolupracující armádní asistenční oddíly a čtvrtou tzv. motorizované záložní divize. V tomto složení pracovaly tyto jednotky na ostraze hranice do 1. ledna 1949, kdy

¹⁶⁸ PULEC, s. 103–104.

¹⁶⁹ JÍLEK, *Železná opona-Česko-bavorská hranice 1948-1989*, s. 14.

¹⁷⁰ JÍLEK, *Železná opona-Československá státní hranice od Jáchymova*, s. 16.

došlo již ke zcela definitivnímu zrušení FS a vzniku nového útvaru Pohraniční stráže (PS).¹⁷¹

Dne 1. ledna 1949 počala nově vzniklá PS pracovat v pohraničních územích pod dohledem Ministerstva vnitra. Jejich činností bylo chránit hranici celého Československa, avšak vyvstával s tím problém na základě nízké početní kapacity příslušníků tohoto útvaru. Došlo tak již na podzim roku 1950 k posílení těchto útvarů vojáky v základní službě i vojáky z povolání a celý tento útvar byl podroben velení z orgánu Ministerstva národní bezpečnosti. Doplňování stavu PS vojáky čs. armády pak probíhalo od jejího vzniku po celou dobu její existence na základě všeobecné branné povinnosti. Posílením PS v roce 1950 byl navýšen počet potřebných příslušníků PS na stanovený limit 18 000. Na základě zákona č. 69 z 11. července 1951 týkající se ochrany státních hranic byl oficiálně utvořen útvar PS z bývalých pohraničních útvarů SNB.¹⁷²

Na základě zlepšení ostrahy hranic bylo již v roce 1948 přistoupeno k jistým opatřením omezující vstup civilního obyvatelstva do blízkosti hranic. Týkalo se především obyvatelstva, které s danou lokalitou nemělo žádné vztahy. Na frekventovaných hraničních přechodech byly v této době postaveny ozbrojené hlídky, na přechodech s nižší frekvencí možného přechodu hranice byly vykopány příkopy o hloubce 120 cm a šířce 150 cm. Byl tak ve vzdálenosti cca 20 m přerušen možný přejezd hraniční čáry. Stalo se tak v důsledku nárůstu počtu případů přechodu státní hranice a nevíтанé emigrace československých občanů ze země.¹⁷³ Nutno podotknout, že tímto aktem bylo bráněno i neustálým pokusům přejít hranici z opačné strany, a to v pojetí odsunutých obyvatel tohoto

¹⁷¹ PULEC, s. 15–17 .

¹⁷² PULEC, s. 19.

¹⁷³ JÍLEK, *Železná opona-Česko-bavorská hranice 1948-1989*, s. 18.

území po 2. sv. válce, kteří se tímto způsobem vraceli pro majetek, který zde zanechali. Počátkem 50. let 20. stol. pak byla ustanovena dvě pásma pro zvýšení nepropustnosti hraničního území. S těmito pásmy pak vystal pro příhraniční obyvatelstvo nový režim volného pohybu v území hraničního pásma. Již rokem 1948 byl omezen vstup na toto území časovým úsekem od 5. hod. do 20. hod. a po zbývající dobu se nesmělo vycházet z domovů. Následně, vznikem a vytyčením pásem pomocí plechových cedulí informujících, v kterém pásmu se právě člověk pohybuje, byl vstup umožněn již pouze na povolení. Z této oblasti taktéž zmizeli jakékoliv ukazatele např. turistických míst. Na veřejných komunikacích, procházejících přes hraniční pásmo směrem do pásma zakázaného, byly postaveny uzamykatelné závory.¹⁷⁴ Vstup do tohoto pásma byl povolen jen ve výjimečných situacích velitelem jednotky PS a uskutečnil se tak jen v doprovodu příslušníka PS. Jednalo se především o vstup z nutnosti provedení lesní práce. Velikost obou pásem a její nutné hospodářské udržování vedly k rozhodnutí z r. 1964 o zrušení zakázaného pásma a zúžení jediného, pásma hraničního, na územní rozpětí 1-3 km od hraniční čáry.¹⁷⁵

Vývoj systému ochrany státních hranic, především západní hranice Československa, byl od vzniku samostatného státu ztěžován situací odporu uznání této samostatnosti z řad německého obyvatelstva. Z těchto důvodů byla v r. 1936 ustanovena nová bezpečnostní jednotka pro oblast příhraničí s názvem Stráž obrany státu, složená z členů Finanční stráže (FS), četnictva, policie a vojska.¹⁷⁶ Tato ostraha hranic ovšem utrpěla újmu na své činnosti již v roce 1938. Finanční stráž byla

¹⁷⁴ JÍLEK, *Železná opona-Československá státní hranice od Jáchymova*, s. 30.

¹⁷⁵ PULEC, s. 103–104.

¹⁷⁶ JÍLEK, *Železná opona-Česko-bavorská hranice 1948-1989*, s. 14.

přesunuta směrem do vnitrozemí a její činnost byla zcela ukončena 30. září 1940.¹⁷⁷

Situace po 2. sv. válce zejména v oblasti pohraničí nebyla příliš bezpečná. Byla zde na jedné straně přítomná okupační vojska, na straně druhé skupinky z části vojenského charakteru, a to např. revoluční gardy a partyzánské skupiny. Mezitím, co do této oblasti byly vysílány jednotky československé armády, aby svou přítomností rušily činnost výše uvedených polovojenských skupin, byly novou osvobozenou vládou Československa řešeny plány výstavby nového poválečného bezpečnostního aparátu. Vznikl Sbor národní bezpečnosti (SNB) a její následná nová jednotka s názvem Pohotovostní pluk 1 Národní bezpečnosti (NB). Obě složky byly vyslány do oblasti pohraničí. Ostrahu této pohraniční oblasti zajišťovalo tedy několik bezpečnostních jednotek současně. První jednotkou byla obnovená činnost FS, druhou tvořila stanice SNB se zmíněným plukem NB, třetí byly spolupracující armádní asistenční oddíly a čtvrtou tzv. motorizované záložní divize. V tomto složení pracovaly tyto jednotky na ostraze hranice do 1. ledna 1949, kdy došlo již ke zcela definitivnímu zrušení FS a vzniku nového útvaru Pohraniční stráže (PS).¹⁷⁸

Dne 1. ledna 1949 počala nově vzniklá PS pracovat v pohraničních územích pod dohledem Ministerstva vnitra. Jejich činností bylo chránit hranici celého Československa, avšak vyvstával s tím problém na základě nízké početní kapacity příslušníků tohoto útvaru. Došlo tak již na podzim roku 1950 k posílení těchto útvarů vojáky v základní službě i vojáky z povolání a celý tento útvar byl podroben velení z orgánu Ministerstva národní bezpečnosti. Doplnování stavu PS vojáky čs. armády pak probíhalo od jejího vzniku po celou dobu její existence na

¹⁷⁷ JÍLEK, *Železná opona-Československá státní hranice od Jáchymova*, s. 16.

¹⁷⁸ PULEC, s. 15–17 .

základě všeobecné branné povinnosti. Posílením PS v roce 1950 byl navýšen počet potřebných příslušníků PS na stanovený limit 18 000. Na základě zákona č. 69 z 11. července 1951 týkající se ochrany státních hranic byl oficiálně utvořen útvar PS z bývalých pohraničních útvarů SNB.¹⁷⁹

Na základě zlepšení ostrahy hranic bylo již v roce 1948 přistoupeno k jistým opatřením omezující vstup civilního obyvatelstva do blízkosti hranic. Týkalo se především obyvatelstva, které s danou lokalitou nemělo žádné vztahy. Na frekventovaných hraničních přechodech byly v této době postaveny ozbrojené hlídky, na přechodech s nižší frekvencí možného přechodu hranice byly vykopány příkopy o hloubce 120 cm a šířce 150 cm. Byl tak ve vzdálenosti cca 20 m přerušen možný přejezd hraniční čáry. Stalo se tak v důsledku nárůstu počtu případů přechodu státní hranice a nevídané emigrace československých občanů ze země.¹⁸⁰ Nutno podotknout, že tímto aktem bylo bráněno i neustálým pokusům přejít hranici z opačné strany, a to v pojetí odsunutých obyvatel tohoto území po 2. sv. válce, kteří se tímto způsobem vraceli pro majetek, který zde zanechali. Počátkem 50. let 20. stol. pak byla ustanovena dvě pásma pro zvýšení nepropustnosti hraničního území. S těmito pásmy pak vystal pro příhraniční obyvatelstvo nový režim volného pohybu v území hraničního pásma. Již rokem 1948 byl omezen vstup na toto území časovým úsekem od 5. hod. do 20. hod. a po zbývající dobu se nesmělo vycházet z domovů. Následně, vznikem a vytyčením pásem pomocí plechových cedulí informujících, v kterém pásmu se právě člověk pohybuje, byl vstup umožněn již pouze na povolení. Z této oblasti taktéž zmizeli jakékoliv ukazatele např. turistických míst. Na veřejných komunikacích, procházejících přes hraniční pásmo směrem do pásma

¹⁷⁹ PULEC, s. 19.

¹⁸⁰ JÍLEK, *Železná opona-Česko-bavorská hranice 1948-1989*, s. 18.

zakázaného, byly postaveny uzamykatelné závory.¹⁸¹ Vstup do tohoto pásma byl povolen jen ve výjimečných situacích velitelem jednotky PS a uskutečnil se tak jen v doprovodu příslušníka PS. Jednalo se především o vstup z nutnosti provedení lesní práce. Velikost obou pásem a její nutné hospodářské udržování vedly k rozhodnutí z r. 1964 o zrušení zakázaného pásma a zúžení jediného, pásma hraničního, na územní rozpětí 1-3 km od hraniční čáry.¹⁸²

¹⁸¹ JÍLEK, *Železná opona-Československá státní hranice od Jáchymova*, s. 30.

¹⁸² PULEC, s. 103–104.

2.4 Dislokace útvarů a jednotek Pohraniční stráže a ochrany státních hranic

Dislokace útvarů.¹⁸³

¹⁸³ PULEC, s. 23.

3 PODPLUKOVNÍK MIROSLAV MACHÁČEK

Podplukovník Miroslav Macháček.¹⁸⁴

4 CELKOVÉ PŮSOBENÍ 9. BRIGÁDY POHRANIČNÍ STRÁŽE DOMAŽLICE

Domažlice.¹⁸⁵

¹⁸⁴ Podplukovník Miroslav Macháček.

¹⁸⁵ PULEC, s. 15.

5 ANALÝZA ČINNOSTI 9. BRIGÁDY POHRANIČNÍ STRÁŽE DOMAŽLICE

Analýza činnosti.¹⁸⁶

¹⁸⁶ PULEC, s. 200.

6 ZÁVĚR

9. brigáda Pohraniční stráže Domažlice v 70. až 90. letech 20. Století.

Seznam použité literatury

Tištěné zdroje:

1. PULEC, Martin. *Organizace a činnost ozbrojených pohraničních složek. Seznamy osob usmrcených na státních hranicích 1945-1989*. Praha 2006.
2. JÍLEK, Tomáš, JÍLKOVÁ, Alena. *Železná opona-Česko-bavorská hranice 1948-1989*. Plzeň 2002.
3. JÍLEK, Tomáš, JÍLKOVÁ, Alena. *Železná opona-Československá státní hranice od Jáchymova po Bratislavu 1948-1989*. Praha, 2006,

7 RESUMÉ

The 9th Brigade Border Guard Domažlice in the 1970s to the 1990s of the 20th Century.